

TREBALL DE RECERCA

Entre la llum i la foscor: l'anonimat, la màscara de la nostra societat

Autors

Carlota Ibor Mesa
Paula Merino Linares

Tutor

Maite Núñez Moreno

NOVEMBRE - 2024

"Els covards només amenacen quan es creuen fora de perill"
- Johann Wolfgang von Goethe

Abstracte [CAT]

L'anonimat, segons la RAE, és la situació en què es troba una persona quan oculta el seu nom o la seva identitat. Aquest fenomen social ha experimentat un augment de popularitat en els últims dies, donat que les xarxes socials han facilitat molt amagar la identitat d'un mateix. Així i tot, no se'n parla sovint pel fet que no se li dona la importància que mereix i normalment es té por al que és desconegut. És per això que aquest Treball de Recerca està destinat a la investigació d'aquest fet, és a dir, del rol que pren a la societat actual i dels efectes que pot generar al comportament de les persones. Després del plantejament d'unes hipòtesis i un seguit d'objectius, s'ha fet una profunda investigació sobre el tema, i hem comprovat aquests coneixements nous mitjançant enquestes, entrevistes i un gran experiment social, que, gràcies a la IA, s'ha pogut demostrar que es pot tenir un impacte a la vida dels altres sota l'anonimat. Des de les xarxes socials fins al nostre treball, passant pels nostres impulsos psicològics, l'anonimat s'està implantant més al nostre dia a dia, però la desinformació sobre aquest miracle és preocupant quan es compara amb la presència d'aquest. D'aquí ve el nostre objectiu principal: Donar visibilitat i importància a l'anonimat, la màscara de la nostra societat.

Abstract [EN]

Anonymity, according to the RAE, is the situation in which a person finds themselves when they hide their name or identity. This social phenomenon has experienced an increase in popularity in recent days, given that social media has made it much easier to hide one's identity. Even so, it is not often talked about, because it is not given the importance it deserves, and the unknown is usually feared. That is why this Research Work was done with the intention of investigating this fact, that is to say, the role it takes in today's society and the effects it can generate on people's behavior. After setting up some hypotheses and a series of objectives, a deep research has been done on the subject, and we have verified this new knowledge through surveys, interviews and a large social experiment, which, thanks to AI, has been able to show that you can have an impact on the lives of others while remaining anonymous. From social networks to our work, passing through our psychological impulses, anonymity is becoming more embedded in our daily lives, but the misinformation about this miracle is worrying when compared to its presence. This is where our main objective comes from: To give visibility and importance to anonymity, the mask of our society.

Introducció.....	6
Marc Teòric.....	8
2.1 - L'anonimat.....	8
2.1.1 - L'anonimat i la Filosofia.....	8
2.1.2 - L'anonimat i la literatura.....	9
2.1.2.1 - Azorín.....	9
2.1.2.2 - Pablo Neruda.....	10
2.1.2.3 - Mary Shelley.....	11
2.1.2.4 - Jane Austen.....	11
2.1.3 - L'anonimat i com ha afectat la història.....	12
2.1.4 - L'anonimat al nostre dia a dia.....	13
2.2 - L'anonimat i el poder/manipulació.....	14
2.2.1 - El poder.....	14
2.2.2 - Tipus de poder o llibertat que l'anonimat ofereix.....	15
2.2.3 - Efectes de l'anonimat pel que fa al poder d'una persona.....	16
2.2.3.1 - A la persona que sent el poder.....	16
2.2.3.2 - A l'objectiu del poder.....	16
2.3 - L'anonimat i les estafes.....	17
2.3.1 - Definició d'estafa.....	17
2.3.2 - Diferents tipus d'estafes a través de l'anonimat.....	17
2.3.2.1. - Correu electrònic.....	18
2.3.2.2. - Trucades telefòniques.....	18
2.3.2.3. - Botigues en línia.....	19
2.3.3. - L'anonimat i l'efecte que té sobre la facilitat d'estafar.....	20
2.4 - L'anonimat i les xarxes socials.....	20
2.4.1 - Xarxes que es basen en l'anonimat.....	20
2.4.1.1 - Whisper.....	20
2.4.1.2- Secret.....	21
2.4.2 - Identitats falses a les xarxes.....	22
2.4.3. Vídeo.....	23
2.4.4. Herois anònims a les xarxes.....	24
2.5 - L'anonimat i el ciberassetjament.....	24
2.5.1 - Què és el ciberassetjament?.....	24
2.5.2 - Ciberassetjament anònim.....	24
2.5.3 - Com lluitar contra el ciberassetjament.....	25
2.6 - L'anonimat i la llei.....	26
2.6.1 - Diferents crims en l'anonimat.....	26
2.6.1.1 - Assassinats.....	26
2.6.1.2 - Cibercrims.....	27
2.6.2 - Temptació.....	29
2.7. L'anonimat i la IA.....	29
Marc Pràctic.....	30
3.1 - Enquesta.....	30

3.2 - Entrevistes.....	36
3.2.1 - Sandra Bosch.....	36
3.2.1.1 - Conclusió de l'entrevista.....	44
3.2.2 - David Montserrat.....	44
3.2.2.1. - Conclusió de l'entrevista.....	49
3.3 - Experiment: Tania Ortiz.....	49
3.1 - Descripció de l'experiment, objectiu i hipòtesi.....	49
3.2 - Procés de creació del personatge.....	49
3.3 - Descripció de les xarxes socials.....	55
3.3.1 - Instagram.....	56
3.3.2 - TikTok.....	58
3.3.3 - Tinder.....	62
3.3.4 - X (Twitter).....	62
3.4. Conclusió de l'experiment.....	64
Conclusions del projecte.....	65
Agraïments.....	68
Bibliografia.....	69

Introducció

El nostre Treball de Recerca tracta el tema de l'anonimat i els seus efectes o repercussions sobre la manera d'actuar instintiva de les persones que formen la nostra societat. En un principi no teníem gens clar el tema d'aquest treball, i només proposàvem idees sense relació entre elles, fins que se'ns va acudir aquesta qüestió que ens va semblar interessant per les dues. Ens hem decantat aquest tema per diversos motius. Un dels principals ha estat el nostre interès en la sociologia, és a dir, en la manera d'actuar que tenen les persones en la comunitat actual. No només això, aquest any a Barcelona, es va fer un experiment sobre l'anonimat conegut com el "Real Self" i ens va semblar molt interessant. A més, amb el ràpid creixement de popularitat que han patit les xarxes socials, la situació d'anonimat és més fàcil d'aconseguir i, com que ens sembla estrany alhora que interessant com pot afectar a una persona a l'hora de prendre decisions, hem pensat que seria una bona idea pel Treball de Recerca. A més, ambdues pensem que és un tema que no rep molta atenció, ja que, com és tan present, ningú es para a pensar en ell. És per això que ens genera molta intriga, i motivació per educar-nos sobre el funcionament del món que ens envolta.

Les hipòtesis que ens hem plantejat són les següents:

- La majoria de gent és més sincera sota l'anonimat, ja que, com que la seva identitat no és pública, les seves idees no poden estar associades a la seva identitat. Dit això, podem afirmar que, sota l'anonimat, les persones mostren realment com són.
- L'anonimat té un efecte diferent sobre persones de diferents edats a causa de la quantitat d'experiència i vivències que han tingut o tenen. Trobem que, com més jove és la persona, menys efecte té l'anonimat sobre ella i les seves accions.
- L'anonimat fa una sensació de poder i superioritat sobre els altres, a més de llibertat.
- L'entorn d'un individu també afecta el seu comportament, ja sigui el seu habitatge, la seva família, la situació econòmica, etc.
- L'anonimat és un fenomen que no és molt visible actualment.
- Des de la creació de les xarxes socials, els problemes amb l'anonimat han incrementat notablement.

Els nostres objectius són els següents:

- Donar visibilitat / importància a aquest fenomen.
- Estudar com afecta l'anonimat a diferents àmbits de la nostra vida.
- Donar una explicació racional als diferents fenòmens.
- Desmentir mites de l'anonimat.
- Donar eines per ajudar a víctimes d'atacs de persones anònimes.
- Trobar si l'anonimat dona poder a la persona que es troba sota els seus efectes.
- Trobar si el context cultural afecta els efectes de l'anonimat.

Per poder corroborar les hipòtesis plantejades, hem buscat informació a diferents pàgines web, on la majoria d'informació és accessible. A més, també hem fet servir estudis oficials de sociologia i psicologia per poder aprofundir els nostres raonaments i coneixements. D'afegit, hem fet entrevistes a diversos professionals, hem buscat llibres a diferents

biblioteques que tractin aquest tema, hem fet enquestes a persones de diferents edats i hem comprovat les nostres suposicions mitjançant un experiment/estudi social, que és la nostra part pràctica del treball.

El nostre treball està estructurat en deu capítols totals, és a dir, contemplant tant la part pràctica com la teòrica. Els set primers capítols van destinats a l'estudi teòric de l'anonimat, i els tres últims, a la part pràctica. Els capítols teòrics fan referència als següents temes respectivament: Una petita introducció a l'anonimat, on es donarà el coneixement necessari per a l'òptima comprensió del treball; l'anonimat i el sentiment de poder que pot donar i, conseqüentment, la manipulació que ens permet exercir ves als altres; l'anonimat i com facilita les estafes a les xarxes socials; l'anonimat i les xarxes socials, ja que hem trobat que cada cop més hi ha xarxes que es basen en l'anonimat de la persona que crea un compte en aquesta; l'anonimat i el ciberassetjament, és a dir, les burles o els atacs que es fan a través de l'anonimat a les xarxes i, per finalitzar el marc teòric, l'anonimat i la seva relació amb la llei i els crims. També volem destacar que parlarem de l'anonimat donant-li una visió més filosòfica i com ha afectat l'anonimat en la literatura i en història de la humanitat. Hem decidit posar aquests dos subapartats, ja que les dues volíem encaminar el projecte cap a una perspectiva més filosòfica i històrica, i hem pensat que és una bona manera d'adaptar el nostre treball als nostres gustos.

Pel que fa al marc pràctic, el primer capítol registrarà l'enquesta que hem fet servir per recollir informació, el segon mostra les diferents entrevistes que hem fet ja sigui a professionals com persones que han participat en experiments socials de l'anonimat, i l'últim explica el nostre experiment social i les conclusions a les quals hem arribat.

Marc Teòric

2.1 - L'anonimat

L'anonimat, segons la RAE, és la “situació de qui oculta el seu nom”. Prové del terme grec *anónymos*, que més endavant va evolucionar al llatí com *anonŷmus*¹. Dit això, l'anonimat es pot considerar l'estat que està una persona o un grup de persones quan la seva identitat és desconeguda, és a dir, no se sap quina és. Per exemple, podem veure aquest fenomen molt sovint a les xarxes socials avui dia, ja que és molt fàcil ocultar la identitat d'un mateix quan es fan publicacions. Abans de l'internet, però, l'anonimat ja estava present a molts àmbits de la vida quotidiana, com pot ser a la literatura o a la publicitat.

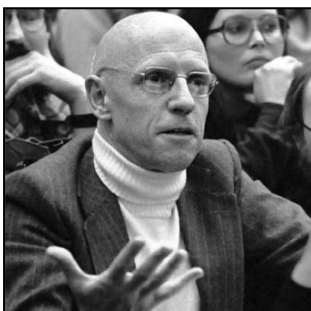
2.1.1 - L'anonimat i la Filosofia

També podem veure diferents percepcions potser més subjectives de l'anonimat a través de la filosofia, ja que és una situació en la qual pot estar una persona que dona molt per pensar i reflexionar.

Maurice Merleau-Ponty. (2004). Biografías y Vidas.

El principal pensador de l'anonimat va ser **Maurice Merleau-Ponty**, un filòsof francès del segle XX, tot i que les seves teories no es basaven completament en l'anonimat. La seva percepció d'aquest era, llavors, una dimensió constitutiva de la subjectivitat, un factor imprescindible del nostre món. A més, considerava que l'anonimat, és a dir, la impersonalitat era col·lectiva, no individual, i que era una condició principal per l'existència de ser en aquest món.

Michel Foucault. (2004). Biografías y Vidas.

D'altra banda, **Michel Foucault** també va donar el seu punt de vista més ètic de l'anonimat. Ell pensava que l'anonimat es podria considerar una eina de producció de la veritat i la construcció ètica de les persones.

¹ (N.d.). Rae.Es. Retrieved September 3, 2024

Jean-Paul Sartre. (2004). Biografías y Vidas

Un altre filòsof que va donar el seu punt de vista de l'anonimat va ser **Jean-Paul Sartre**. Ell pensava que el camp transcendental impersonal remetia al jo empíric d'una consciència individual.

Aquests són només tres dels molts filòsofs que van donar el seu punt de vista de la impersonalitat i l'anonimat, però, com és obvi, n'hi ha molts més. L'anonimat és una condició molt misteriosa que ha generat dubte en moltes persones, i que no es pot entendre de manera objectiva, ja que tothom té la seva pròpia percepció d'ell.

2.1.2 - L'anonimat i la literatura

Actualment, l'anonimat és un fenomen que es pot veure molt a causa de l'Internet, que ha fet que molta gent pugui publicar, comentar i compartir moltes coses sota l'anonimat. Tot i això, l'anonimat ja fa temps que es porta a terme, i molt abans de l'aparició de l'Internet. En l'aspecte literari, l'anonimat en molts casos ha tingut un paper molt important.

Són molts els autors que en el passat s'han refugiat en l'anonimat o en noms falsos per a exercir la seva professió lliurement. Fins i tot, avui en dia encara passa. A continuació, s'exposarà uns quants casos de coneguts autors que s'amagaven sota l'anonimat.

2.1.2.1 - Azorín

José Martínez Ruiz va ser un autor espanyol -que escrivia novel·les, assajos i crítiques- que s'amagava en l'anonimat utilitzant el pseudònim "d'Azorín", pel cognom del seu personatge protagonista de la seva novel·la "Azorín". Va néixer el 8 de juny del 1873 a Monòver i era el gran de nou germans. Va estudiar en un batxillerat intern durant vuit anys, i després, en el 1886 fins al 1896 va estudiar dret. Allà és quan es va començar a interessar per la ideologia anarquista. Aquest fet va provocar que les seves següents obres tinguessin un contingut literari i polític. Anys després va començar a fer crítiques teatrals amb fort contingut social. Els següents anys de vida va treballar en diferents diaris, va participar activament a la vida política i va treballar també a la premsa madrilenya com a crític literari. Va ser en aquells anys que va sortir el seu pseudònim "Azorín", on el va utilitzar per primera vegada a la seva primera crítica parlamentària publicada al diari "Espanya". Durant aquests anys va anar escrivint novel·les i autobiografies a la vegada que anava viatjant per Espanya. Quan va esclatar la guerra civil, va fugir a París, on va fer un altre escrit anomenat "París" explicant les seves impressions sobre la ciutat francesa. Quan va tornar a Espanya, va seguir escrivint i va guanyar diferents premis com "La Medalla a la

Azorín, 1902, Imatge d'Internet

mejor labor literaria” o també va ser nomenat el fill adoptiu d'Alacant. En els seus últims anys es va convertir en un apassionat de la cinematografia. Finalment, va morir a Madrid el 2 de març del 1967.

En molts documents on relaten la biografia d'Azorín, es diu que el pseudònim que va utilitzar per fer-se aquesta “màscara” era molt original. Encara que abans d'aquest sobrenom, va utilitzar uns altres dos: “Cándido” que va resultar per fer crítiques socials i polítiques als diaris i “Ahrimán”, que el va fer servir en articles més polèmics i crítics.

Són moltes les raons per les quals José Martínez Ruiz es va amagar darrere d'un nom fals. La primera raó i la més comuna, va ser per protegir-se del seu context polític i social, ja que com s'ha esmentat anteriorment, ell es dedicava a fer crítiques constructives però polèmiques de situacions, llocs i obres. Lligat amb què s'ha dit anteriorment, en estar sota la foscor, podia crear-se un perfil definit a la vida pública, totalment diferent de com era ell –deixant entreveure un personatge fred, irònic i impassible amb la política–, per poder fer les seves crítiques més objectives i sinceres. També va voler estar sota l'anonimat perquè se'l reconegués pel seu estil i pensament i no per qui era la persona que estava al darrere. La darrera raó és perquè posar-se un pseudònim en aquella època, concretament la Generació del 98, era una tradició literària.

2.1.2.2 - Pablo Neruda

Un altre escriptor que no revelava la seva identitat era Ricardo Eliezer Neftalí Reyes, conegut per a tots com a Pablo Neruda. Va néixer el 12 de juliol del 1904 a Xile. Va destacar per la seva manera d'escriure poesia. Des de ben petit, ja mostrava interès per redactar composicions. En 1910 va entrar al Liceu d'Homes de Temuco, on va estudiar humanitats fins al 1920. En 1921 va publicar el seu primer poema amb el pseudònim “Pablo Neruda” -en honor a l'escriptor xec Jan Neruda-, que es va legalitzar l'any 1946. Quan va tenir setze anys, va estudiar per ser professor de francès. Temps després va anar publicant articles als diaris, i va escriure molts poemes que van ser publicats posteriorment. Va passar a ser una figura coneguda mundialment. Va viatjar arreu el món i va conèixer a molts companys de professió. Quan va tornar a Xile, es va convertir en senador i va guanyar el Premi Nacional de Literatura de Xile. Temps després va ser exiliat del seu país, tot i això, no el va aturar a seguir viatjant i escrivint poemes. Quan per segona vegada va tornar al seu país natal, va guanyar el Premi Nobel de la Literatura i va deixar d'estar actiu a la vida política. Finalment, va morir el 23 de setembre de 1973 a Santiago de Xile.

Pablo Neruda, 1971, Imatge d'Internet

A diferència d'Azorín, Ricardo Eliezer va optar per amagar-se darrere un pseudònim per evitar incomodar el seu pare, qui no acceptava que el seu fill fos poeta. Així doncs, va decidir escriure sota un nom fals. Tot i això, quan el seu pare el va descobrir dedicant-se a la poesia, va deixar de donar-li suport econòmic per pagar els seus estudis de professor de francès.

2.1.2.3 - Mary Shelley

Aquesta autora va publicar la novel·la considerada la primera del gènere de ciència-ficció, de manera anònima. Mary Godwin va néixer el 30 d'agost del 1797. Pocs dies després del seu naixement, va morir la seva mare. A partir d'aquell moment, la idea de la mort va perseguir a l'autora fins a l'últim dia de la seva vida. Va aconseguir tenir bons estudis en una escola on va conèixer al seu gran amor; Percy Shelley. En 1814, Mary va quedar embarassada, però Percy estava casat, així que van decidir fugir juntament amb la germanastra de Mary a Suïssa, però van tornar a Anglaterra tres mesos després per falta de diners. Un any després, Mary va perdre a la seva primera filla, fet que la va encaminar a una forta depressió. La pèrdua de la seva mare i la seva filla, sumada a presenciar la mort de moltes persones a causa de les guerres napoleòniques, va desencadenar en la seva ment la creació de monstres. En 1816, Percy Shelley juntament amb alguns membres de la seva família, van decidir portar-la a Cologny –un poble de Suïssa, on normalment feia molt bon clima– amb l'esperança de pujar-li els ànims, però aquell estiu, va caure una forta tempesta que els va prohibir sortir de casa. Es van quedar tancats juntament amb altres il·lustres personatges com Lord Byron, on per passar el temps, van començar a explicar històries de terror. En una d'aquelles nits, Mary va tenir una visió on sortia un dels seus monstres mentals amb vida pròpia. Aquesta ocurrència la va aprofitar per escriure la seva obra més famosa: Frankenstein i el modern Prometeu. Aquesta novel·la es va publicar en 1818 de manera anònima, encara que en la segona edició del llibre, ja portava el seu nom. Finalment, Percy i Mary es van casar. Aquell mateix any, van viatjar a Itàlia, on van perdre el seu segon fill i la seva tercera filla. El 1822, Mary va patir un avortament que gairebé li va costar la vida, i poc després el seu marit va morir en una excursió. Aquestes tragèdies van sumir Mary en una depressió profunda de la qual mai va poder sortir del tot. Va tornar a Anglaterra amb el seu quart fill, on, en els darrers anys, va perdre també el seu pare. Finalment, Mary va morir l'1 de febrer de 1851. Durant el temps que va passar a Anglaterra abans de morir, va escriure i traduir nombroses obres.

Mary Shelley, 1839, Viquipèdia

En el segle XXVIII, les dones eren mal vistes en molts aspectes de la vida quotidiana, especialment en el camp de la literatura, on no es considerava apropiat que una dona escrivís. Això va fer que moltes escriptores es veiessin obligades a utilitzar pseudònims o a signar amb noms masculins. Mary, per la seva part, va optar per no signar el seu llibre, cosa que va portar tothom pensar que l'autor era Percy Shelley. No obstant això, en la segona edició del llibre, el seu nom ja hi apareixia, tal com s'ha esmentat anteriorment.

2.1.2.4 - Jane Austen

Jane Austen, una de les autores més conegudes en l'actualitat, va néixer el 16 de desembre de 1775 a Steventon, en una família de la noblesa rural. Va començar els seus estudis en un internat, però va haver de tornar a casa després de contreure tifus, fet que la va portar a continuar la seva formació de manera autodidàctica. Als vint-i-cinc anys va viatjar a Kent i a Bath, ciutats que tindrien un impacte en la seva obra. Durant la dècada del 1790 va escriure

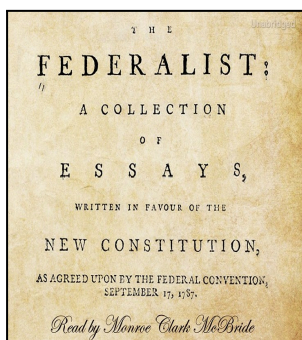
els primers esborrany de les seves obres més conegudes, “Sentit i sensibilitat” i “Orgull i prejudici”, tot i que des de petita ja mostrava interès per l'escriptura. La mort del seu pare va significar un punt d'inflexió en la seva vida, especialment pel que fa a la seva situació econòmica. Això va portar Jane i la seva família a viure a Bath, i més tard van viatjar a diferents llocs que inspirarien les seves futures novel·les. Els anys següents es van traslladar a diverses ciutats, com Southampton i Chawton, on Jane va trobar la calma per dedicar-se a l'escriptura. L'any 1806 va caure malalta, i tot i que la seva família va buscar ajuda mèdica, cap metge va aconseguir curar-la. Va morir el 18 de juliol de 1817, probablement a causa de febre de tipus tifoidal. Després de la seva mort, va ser enterrada i se li va col·locar una placa commemorativa a la “Poet's Corner” a l'abadia de Westminster.

Jane Austen, 1801, Britannica

Són pels mateixos motius que els de Mary Shelley els quals Jane Austen va haver de publicar sota l'anonimat. Encara que, Jane, no volia que els seus llibres fossin firmats per un pseudònim masculí, així que va escollir la signatura de “by a lady” que significa “per una dama” o de vegades “the author of Sense and Sensibility” que significa “per l'autora de Sentit i Sensibilitat”. Va ser després de la seva mort, que els seus germans van publicar les seves obres –Northanger Abbey i Persuasion– amb el seu nom real.

2.1.3 - L'anonimat i com ha afectat la història

Federalist Papers, 1788, imatge d'Internet

No només l'anonimat ha afectat en la literatura, també va tenir un paper molt important en la història. Un cas en què l'anonimat va ser un punt clau en l'història dels Estats Units, és conegut com els Federalist Papers —Papers Federals— eren uns documents de vuitanta-cinc assajos, on es va escriure la primera Constitució dels Estats Units, publicats l'any 1788. Avui dia, els autors d'aquests documents se saben qui són: Alexander Hamilton, John Jay i James Madison, però en un principi, els creadors d'aquests papers s'amagaven sota l'anonimat pel fet que Hamilton i Madison van assistir a la convenció i per protegir-se a ells mateixos. El document es va publicar amb el pseudònim “Publius”.

Ricardo Darré, 1935, Viquipèdia

L'anonimat va ser un element clau en acabar la Segona Guerra Mundial, on molts nazis, van haver de fugir i protegir-se sota l'anonimat. Un exemple molt impactant va ser l'argentinès Ricardo Darré, un home que va ser dels més perillosos durant l'època del nazisme controlat per Hitler. Els pares de Darré van enviar-lo a Alemanya per estudiar filosofia, però el seu futur es va desencaminar molt. Darré a poc a poc va anar fent-se un lloc en el nazisme, fins a l'estiu de 1930, que ja era un nazi actiu per complet. Així i tot, va continuar creixent fins a convertir-se en general de les SS, i ministre, un dels més alts membres del gabinet

de Hitler. Al final de la guerra, per ordres de Hitler, va haver de fugir cap a Amèrica del Sud, exactament a Córdoba i Patagònia, on la majoria dels nazis es van establir. Ell igual que tots els seus companys que van aconseguir fugir d'Europa, van haver de començar una nova vida des de l'anonimat. Es podria dir, que el fet que els soldats nazis fossin anònims en acabar la guerra, va suposar la seva salvació, encara que alguns d'ells van acabar detinguts i engarjolats.

Un altre cas notori és el de Josef Mengele, un dels nazis més buscats després de la Segona Guerra Mundial. Conegut com "l'Àngel de la Mort" pels seus cruels experiments i assassinats a milers de persones als camps de concentració d'Auschwitz, Mengele va fugir a Sud-amèrica per evitar ser capturat. Es va amagar de manera anònima al Brasil, on va morir. Va ser enterrat a la ciutat d'Embu sota la falsa identitat d'un amic austríac, Wolfgang Gerhardt, que va utilitzar durant els seus anys de fugida.

2.1.4 - L'anonimat al nostre dia a dia

L'anonimat no és cap novetat actual, sinó que ha existit des de l'edat mitjana. Però gràcies a les oportunitats que ens ofereix la tecnologia, l'ús de l'anonimat ha incrementat de manera exagerada. De fet, un estudi que es va fer en la Universitat de Birmingham s'ha pogut demostrar que la quantitat de persones que utilitzen Internet de manera anònima és comparable a la quantitat de persones que ho utilitzen per a interactuar amb amics o contactes coneguts.

Moltes persones quan senten la paraula anonimat ho atribueixen d'una forma negativa (soledat, estafes, amenaces, manipulació...) és veritat que des de sempre l'anonimat s'ha portat des d'una perspectiva negativa, i avui en dia, amb les xarxes socials, és molt més fàcil fer accions immorals sota aquest fenomen, com enviar missatges o comentaris negatius, publicar vídeos cometent crims, estafar, etc. Tot i que, també té una variant positiva, un cert percentatge d'usuaris d'Internet estan en l'anonimat per a mantenir la privacitat de la seva informació i evitar el robatori d'identitat. De fet, l'anonimat és un dret dels usuaris d'Internet. Aquest dret permet expressar idees, navegar per la web per exemple fent servir una VPN (*Virtual Private Network*, és a dir, xarxa virtual Privada. És una eina que fa que els dispositius puguin generar xarxes locals sense la necessitat d'estar junts físicament, així dificultant l'accés a la seva IP, fet que afegeix una capa més de protecció als perfils anònims a les xarxes²), comunicar-se, efectuar pagaments sota un pseudònim, com és el cas de les criptomonedes, entre moltes altres activitats.

Un punt important és que avui en dia la majoria de les persones famoses o reconegudes per un fet deixen una empremta digital, això provoca que moltes persones no entenguin que hi hagi qui vulgui romandre en l'anonimat. Un exemple és l'escriptora Alice Kellen, una jove valenciana que s'amaga sota aquest nom per sentir-se tranquil·la i protegida sota el no-reconeixement. Aquest és un cas d'entre molts altres, i ha portat moltes persones a

² Ramírez, I. (2024, July 2). *¿Qué es una conexión VPN, para qué sirve y qué ventajas tiene?* Xataka.com; Xataka Basics.
<https://www.xataka.com/basics/que-es-una-conexion-vpn-para-que-sirve-y-que-ventajas-tiene>

pensar si actualment, ser anònim és un luxe pels perills que hi ha al ser exposat públicament.

2.2 - L'anonimat i el poder/manipulació

2.2.1 - El poder

Es podria definir el terme “poder” com la capacitat que té alguna cosa o algú de fer una altra cosa possible. Provenent del verb llatí *potere*, que ve de l'expressió *pote est* (pot ser, ser possible), és una paraula que fem servir molt sovint a molts àmbits de la nostra vida quotidiana, ja sigui a la política, a la ciència o a la sociologia, entre d'altres.

Tipus de poders en general

L'any 1959, els psicòlegs socials John R.P. French i Bertram Raven van dur a terme un estudi per poder classificar els tipus de poder que podem trobar als grups de persones, és a dir, a la societat. Al final, es van acabar definint 5 tipus:

- **Poder coercitiu:** El poder coercitiu, com el mateix nom indica, és aquell poder que es basa a forçar a una persona o a un grup de persones a fer alguna cosa mitjançant l'amenaça. Aquesta força pot ser física, social, política, emocional o econòmica, i no sempre és reconeguda per la persona que és forçada, és a dir, no sempre és explícita. El seu objectiu principal és el compliment de l'ordre de la persona que exerceix aquest poder, i el seu compliment es basa gairebé per complet en la reacció que té la persona que està intentant mobilitzar. Un altre factor que s'ha de tenir en compte és que, per assegurar-se que l'ordre queda vigent durant un temps, hi ha d'haver una certa observació i control de l'objectiu.
- **Poder de recompensa:** Aquest poder es basa més en la recompensa després de fer accions, és a dir, en un premi després de l'obediència. Cal recalcar que aquestes recompenses no cal que siguin tangibles, és a dir, es pot donar el cas que la recompensa no és física. A més, aquesta retribució pot ser positiva, com un premi; o negativa, com un càstig o penalització.
- **Poder legítim:** El poder legítim és el poder que tenen les institucions amb una situació d'autoritat escollides mitjançant el pacte social, i sovint recolzat en normes socials o lleis. Això vol dir que aquestes posicions mai són escollides per la força. Aquest poder es tracta d'un poder formal que es basa en la jerarquia d'autoritat entre la persona que exerceix el poder i l'objectiu. El comportament de l'objectiu, llavors, està completament unit al seu sentiment d'obligació i responsabilitat.
- **Poder de Referència o Influència:** Aquest poder depèn molt de les afiliacions d'un mateix i als grups als quals pertany. És de tipus indirecte, és a dir, la persona que l'exerceix no ho fa de manera directa vers l'objectiu. Aquest poder és una qualitat que pot tenir una persona que la resta pot considerar admirable, com pot ser un polític o una celebritat. A causa del seu carisma o la seva simpatia, pot afectar a la manera d'actuar de la gent del seu voltant. Tot i això, també és cert que pot afectar

de manera negativa. Per exemple, si una celebritat promociona una marca de cosmètics, una persona podria comprar productes d'aquesta línia (influència positiva), o els podria evitar de totes les maneres possibles (influència negativa).

- **Poder expert:** Aquest poder s'atribueix al coneixement que un professional té, el qual acaba formant la seva autoritat. Aquest poder es manifesta mitjançant la reputació, les credencials o altres maneres de demostrar el seu coneixement i experiència. D'aquest tipus de poder va derivar un sisè poder que es va afegir l'any 1965 per Raven, que es coneix com el **poder informatiu**, que és el que es dona pel control d'informació que pot exercir una persona sobre les dades que rep la persona que es vol controlar, és a dir, és el poder de manipular o administrar la informació, i, consegüentment, alterar les opinions dels receptors. Aquest tipus de poder, tot i que pot semblar que només el tenen els mitjans de premsa, també es pot donar en àmbits més quotidians a petita escala. Un clar exemple d'aquest cas és el poder que tenen els pares vers als seus fills.

2.2.2 - Tipus de poder o llibertat que l'anonimat ofereix

L'anonimat pot oferir diferents graus de poder o manipulació. Tot això depèn de la situació en què es troba la persona: si se sap molt de la seva vida, amb quines intencions ho fa, etcètera:

- **La llibertat d'expressió:** En aquest àmbit, la persona anònima pot expressar la seva opinió sense tenir por de les represàlies o conseqüències contra la seva persona. Això sí, aquests tipus de llibertat es poden expressar de qualsevol manera mentre no impliqui la privació dels drets d'altres persones. Normalment, aquestes persones els sembla atractiu aquest tipus d'anonimat quan tenen una opinió que no moltes persones comparteixen o no sigui ètica. La llibertat d'expressió anònima ha tingut molts problemes, és per això que cada país té lleis molt diferents sobre la llibertat d'expressió. Tot i això, la llibertat d'expressió és un dret fonamental dels humans, declarat a l'article 19 de la Declaració Universal dels Drets Humans³, però hi ha països on s'està començant a amenaçar. És per això que molta gent fa servir l'anonimat: per poder expressar-se lliurement sense posar-se en perill directe.
- **El poder de la comunitat:** L'anonimat també pot crear un sentiment de comunitat. Normalment, aquesta situació succeeix en els fòrums en línia on els usuaris poden estar sota de l'anonimat. En aquests espais, aquestes persones s'agrupen, ja que tenen alguna opinió en comú tendeixen a sentir-se segurs allà, ja que trobar i unir-se a aquests grups anònims és realment complicat, i cal fer servir molts programes de seguretat per arribar-hi, ja que solen tenir interès en temes poc ètics o mal vistos socialment⁴, tot i que també existeixen bastants grups anònims amb bones

³ (N.d.-c). Ohchr.org. Retrieved September 14, 2024, from https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/cln.pdf

⁴ (N.d.-b). Fastercapital.com. Retrieved September 10, 2024, from <https://fastercapital.com/es/tema/c%C3%B3mo-identificar-y-unirse-a-grupos-an%C3%B3nimos-de-internet.html>

intencions, com poden ser els d'autoajuda. Això pot resultar especialment beneficiós per a les persones que poden sentir-se aïllades o marginades en la seva vida fora de línia.

- **La part més dolenta del poder:** Hi ha persones que utilitzen el poder per fer mal, moltes vegades aprofiten per fer ciberassetjament o altres tipus d'abusos en línia. També l'usen per difondre informació o propaganda falsa. L'anonimat ofereix una màscara per les persones, és a dir, amaga les seves identitats i, tot i que ara cada cop més és complicat amagar-se a les xarxes completament, pot arribar a dificultar el fet de rebre càstigs o les conseqüències dels actes que una persona pot fer anònimament. És per això que l'anonimat es fa servir sovint per poder fer coses immorals, per poder evitar les conseqüències de les accions que poden arribar a fer.

2.2.3 - Efectes de l'anonimat pel que fa al poder d'una persona

L'anonimat pot afectar de diverses maneres a les persones, tant com les que reben les ordres com les que les emanen de manera impersonal.

2.2.3.1 - A la persona que sent el poder

Quan una persona és anònima experimenta la sensació de llibertat total. En no revelar la seva identitat real, creu que ningú podrà mai descobrir què ha dit o fet en realitat. Aquest fenomen és especialment comú a internet, tot i que cada cop és més fàcil identificar persones que es presenten com a anònimes. És per això que, com hi ha més marge d'acció, també fa l'efecte que té més poder, però això no és del tot cert. Com no se sap en realitat qui és la persona que està intentant manipular a la resta, no se li dona tanta importància com se li donaria a una persona reconeguda. La confiança juga un paper clau en el poder i, sense aquesta, les possibilitats d'èxit són escasses. És per això que, el poder d'una persona sota l'anonimat sigui verdaderament més gran que quan és identificable fàcilment, el missatge que emet ha de generar confiança i no dubte sobre l'objectiu per poder manipular-lo. D'altra banda, el poder de l'anonimat depèn molt de l'objectiu que es vol assolir, ja que la confiança dels altres és fonamental per aconseguir l'èxit. Sense aquesta confiança, l'impacte d'una persona anònima pot quedar seriosament reduït.

Per exemple, una persona qualsevol pot publicar un missatge anònim sobre la qualitat de vida dels treballadors a una multinacional, però, com no se sap qui és, la seva audiència pot creure-s'ho o no. En canvi, si aquesta persona anònima demostra d'alguna manera que és un treballador o treballadora d'aquesta multinacional, tindrà molt més poder que si no demostra res, ja que emet més confiança i credibilitat. És per això que depèn molt del missatge que es vol enviar, i com s'envia.

2.2.3.2 - A l'objectiu del poder

Els sentiments que predominen sobre la víctima que està sent manipulada per un poder anònim, és la dependència que té cap al manipulador i la por. Aquesta dependència es crea de la següent manera: En un principi, la persona que sent poder es comporta de manera molt afectuosa, que transmet confiança i molt amigable, i aquí es comença a crear el vincle

especial. Però quan el manipulador detecta que la víctima ja té una total dependència en ell, es comporta d'una manera agressiva i freda. A més, aquest xantatge emocional comporta una baixa autoestima a la víctima pel sentiment de culpabilitat del canvi d'actitud del seu "amic" i la seva pèrdua de confiança. A més, la persona afectada sent una profunda por envers el manipulador. Aquesta covardia sorgeix del temor que el poderós es disgusti, la rebutgi o retiri el seu suport i afecte. En aquest punt la víctima és incapaç de veure que està sent manipulada i de parar-ho. D'aquesta manera es crea una relació de poder i control inconscient.

Llavors, si a aquesta situació de dependència i d'incertesa sobre el motiu pel qual el manipulador ha canviat la seva manera de fer, i afegim que no se sap realment qui és aquesta persona, la persona manipulada pot sentir-se encara més perduda. A més a més, com s'ha mencionat anteriorment, l'anonimat genera una paret entre la persona i els seus actes, fet que dificulta molt trobar a la persona darrere de la manipulació, i així es dificulta la recerca de solucions del possible problema que la víctima pot creure que hi ha.

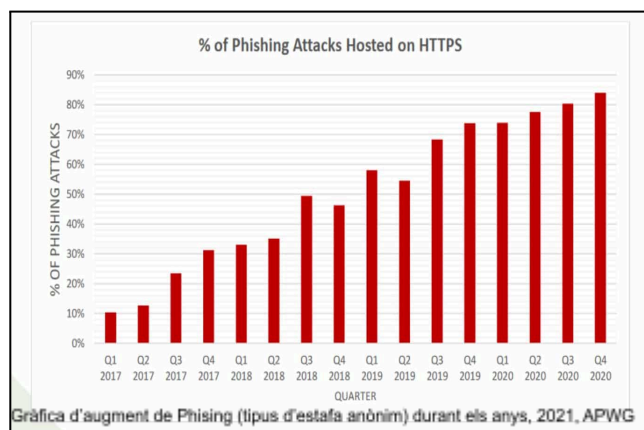
2.3 - L'anonimat i les estafes

2.3.1 - Definició d'estafa

La paraula "estafa", segons el diccionari RAE la defineix com: Delicte consistent a provocar un perjudici patrimonial a algú mitjançant engany i amb ànim de lucre. Amb altres paraules, és un engany que fa una persona a una altra per aconseguir el que vol. Normalment, aquest delicte es fa amb l'objectiu de robar diners.

La majoria de persones associa les estafes amb l'anonimat, ja que la majoria dels estafadors ho fan d'incògnit per no sortir perjudicats. Cal afegir que, les estafes no son cap novetat, de fet, una estafa anònima molt coneguda, va succeir l'any 1911, quan "Eduard de Valfierno" va pagar a un empleat anònim del Louvre per robar el quadre de la Mona Lisa. Encara que, des de molt abans la gent ja estafava anònimament mitjançant les cartes, fent-se passar per autèntiques

entitats bancàries per intentar treure diners a la víctima. Encara que gràcies amb l'aparició de l'Internet les estafes anònimes han crescut de manera incontrolable, sigui via trucades o correus electrònics. Sobretot durant el confinament per la covid-19, que va ser una de les èpoques que l'Internet estava molt present en cada moment del dia. Segons les fonts de la Guàrdia Civil, les estafes van augmentar fins a més d'un 70%

Gràfica d'augment de Phising (tipus d'estafa anònim) durant els anys, 2021, APWG

2.3.2. - Diferents tipus d'estafes a través de l'anonimat

Hi ha molts tipus d'estafes que avui dia són molt comunes. Tot seguit, es destacarà tres de les formes de frau més conegudes, especialment aquelles que es basen en la suplantació

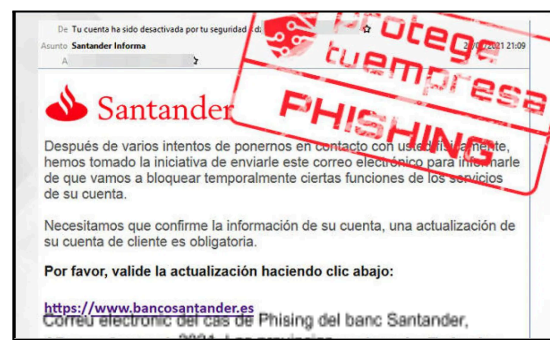
d'identitat i l'ús de l'anonimat. Alguns estafadors arriben a estudiar amb profunditat les seves víctimes per evitar qualsevol error durant l'execució de l'estafa. Tothom pot ser objecte d'una estafa, però els delinqüents solen centrar-se en persones vulnerables, sigui perquè estan desinformades o perquè confien fàcilment. Tot i això, una víctima no sempre ha de ser vulnerable per caure en l'engany; factors com les característiques demogràfiques o la personalitat també poden afavorir els estafadors. D'altra banda, hi ha estafes en què els criminals no seleccionen la víctima específicament, sinó que l'agafen de manera aleatòria.

2.3.2.1. - Correu electrònic

Un mètode molt conegut és el *Phishing*, que és un intent de suplantació d'identitat per aconseguir informació personal, contrasenyes o dades bancàries. També és utilitzada per controlar dispositius a través de la descàrrega de programes maliciosos. Aquesta és una forma d'estafar que fan servir molt els ciberdelinqüents. Aquests solen fer-se passar per una empresa molt coneguda o pel banc de l'afectat, per així aconseguir a l'instant la seva confiança, i aquest els hi doni les seves dades confidencials. Els ciberdelinqüents fan tot el possible perquè l'adreça del correu electrònic sembli legítima. Cal destacar, que aquesta metodologia també es fa a través de trucades – que s'explicarà més endavant –, missatges de text, etc., però normalment el més recurrent és el correu electrònic, ja que és la manera més fàcil perquè l'estafador tingui èxit i també perquè aquests missatges fraudulents solen enviar-se de manera massiva per a multiplicar el nombre de víctimes.

És la tècnica més utilitzada per aconseguir aquests tipus d'informacions. Normalment, aquests tipus de correus venen amb títols que provoquen espant o pressió (*"Actualitzi el seu perfil d'usuari"*, *"Problema amb la seva comanda"*) així la víctima li doni importància al missatge i no el deixi passar de llarg. Aquest correu inclou uns enllaços maliciosos que porten a una pàgina web creada pels mateixos delinqüents. En aquesta web, que imita a l'empresa o al banc legítim segons als que s'han fet passar, demana les dades personals de l'afectat, així aconseguint el seu objectiu.

A continuació, un cas de Phishing via correu electrònic. En aquest cas els estafadors es feien passar pel Banc Santander. Aquests enviaven un missatge a la víctima, dient que la seva compta estava temporalment tancada, i que per recuperar-la, el client havia de posar tota la informació que es demanava a través d'un enllaç que es trobava al mateix correu electrònic. És evident que la informació personal que es demanava, els estafadors l'utilitzarien per robar diners o per fer desaparèixer el compte de la víctima.

2.3.2.2. - Trucades telefòniques

Un altre mètode per estafar és mitjançant les trucades telefòniques. Fan servir el mateix mètode que l'anterior estafa; la suplantació d'identitat, generalment realitzada amb

motivacions malicioses. Aquest fenomen és conegut com a *Vishing* (és la combinació de veu amb *Phishing*). Aquest terme té diverses formes per estafar, així que n'explicarem dues: "L'estafa del sí" i "l'estafa de suport tècnic fals".

- Aquesta forma d'estafar segueix un funcionament que segueixen els criminals per sortir exitosos amb "l'estafa del sí". Es basa en el fet que els ciberdelinqüents truquen a la víctima, fent-se passar per representants d'una empresa o d'un banc. Aquests, els hi pregunten qüestions perquè l'afectat pronunci el monosíl·lab "sí". Un cop això, els estafadors graven aquesta afirmació i posteriorment ho fan servir per activitats malicioses suplantant la identitat de l'enganyat a través de la seva pròpia veu. No només això, en la trucada, també intenten aconseguir la confiança de la víctima mitjançant l'enginyeria social per aconseguir dades personals extres.
- L'altra forma d'estafa coneguda com "l'estafa de suport tècnic fals" tracta que els estafadors truquen a la víctima fent-se passar per representants d'una empresa tecnològica – Microsoft, Apple, Windows... –. Un cop atesa la trucada, el delinqüent li diu a l'afectat que té un problema en el seu dispositiu i que és urgent que s'instal·li un programa – creada pels mateixos estafadors – per accedir al seu dispositiu i "arreglar" la qüestió. Un cop aquests ja tenen l'accés, falsifiquen missatges normals del sistema com a signes de problemes perquè així l'enganyat s'espanti. Finalment, els criminals ofereixen falses solucions per als "problemes" i sol·liciten el pagament pels serveis de reparació o per un pla de suport tècnic. Aquests pressionen a la víctima perquè proporcioni informació de targeta de crèdit o realitzar una transferència bancària. Així és com els estafadors aconseguixen diners i informació confidencial.

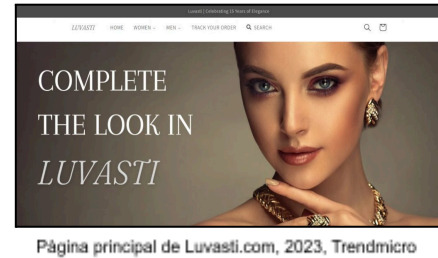
2.3.2.3. - Botigues en línia

La majoria d'estafes en botigues en línia ho fan amb l'objectiu de robar el número de la targeta de crèdit. Aquest tipus d'engany, segueix la línia de les anteriors; els estafadors es fan passar per les botigues que les persones solen confiar. El que destaquen aquestes pàgines i és el que atrau a les persones, és el baix preu dels productes i la quantitat de descomptes que ofereixen.

Normalment, aquests tipus de botigues fan servir el mètode prepagament. Un cop que l'usuari entra al joc i fa una compra, espera l'arribada de la seva comanda inexistent. Quan la víctima s'adona que ha sigut enganyat, ja és massa tard i és molt complicat recuperar els diners, ja que la majoria de vegades, els estafadors es troben en un altre país que la víctima.

Hi ha molts casos de pàgines web que es fan passar per marques reconegudes, com ara el cas de "Sheingivesback.com", un lloc que s'ha fet famós gràcies a TikTok. Aquesta pàgina promet una targeta regal de 750€ –inexistent– a qualsevol que s'hi registri i faci una compra.

Un altre exemple conegut és el de "Luvasti.com". També viral gràcies a TikTok, en aquest cas, els estafadors pagaven a persones perquè expliquessin –a través de vídeos de l'aplicació– que havien estat acomiadades de l'empresa, però que encara tenien un codi de descompte d'empleat. Això feia atraure a nous clients a comprar a la web pels baixos preus provocats pel descompte. Però òbviament, la seva comanda mai arribava.

2.3.3. - L'anonimat i l'efecte que té sobre la facilitat d'estafar

Sense l'anonimat no existirien les estafes en l'Internet. Explicat d'una manera il·lustrada, l'anonimat pels estafadors és com un paraigua que els protegeix de tot el perill. El fet d'amagar-se darrere d'una pantalla, dificulta que agents els rastregin i els enxampin.

Un exemple molt clar que demostra el que s'ha dit anteriorment, és la comunitat en línia coneguda com la "Dark Web", un petit servidor de la "Deep Web" una pàgina web on també es fan activitats il·legals, però no tan perillosa com aquesta. És un lloc on l'anonimat és molt important, ja que són uns servidors on les persones poden comprar i vendre béns il·legals, i on els pirates informàtics i els delinqüents aprofiten per fer accions no legals, la més predominant; les estafes. En aquestes pàgines web, és on més delictes freqüenten, ja que com s'ha dit anteriorment, poden fer accions malignes sense deixar cap empremta digital. Aquesta pàgina web és molt difícil accedir-hi, ja que necessita un navegador especial i una configuració única en el dispositiu. L'origen d'aquest bloc es remunta als anys 90, amb l'objectiu de permetre la llibertat d'expressió sense

censura i amb privacitat total. Cal afegir que, abans de la creació d'aquesta web, va haver-hi altres servidors iguals, coneguts com a "Freenet" en 1990 i "TOR (The Onion Router)" publicat el 2002.

2.4 - L'anonimat i les xarxes socials

L'anonimat, com hem esmentat anteriorment, es veu present en l'actualitat pel ràpid progrés i increment de l'ús de les xarxes socials. De fet, ha arribat un punt on s'han creat xarxes que es basen en aquest fenomen, i que, sense ell, no es mantindrien.

2.4.1 - Xarxes que es basen en l'anonimat

2.4.1.1 - Whisper

Whisper és una xarxa social anònima que permet als seus usuaris publicar i compartir imatges i vídeos de manera anònima. Les publicacions a aquesta plataforma, anomenades

“whispers”, consisteixen en textos escrits sobre imatges (escollides automàticament pel sistema o seleccionades per l'usuari). A més, aquestes publicacions podien rebre respostes d'altres persones, sigui de manera pública sigui privada.

Iniciada el març de 2012 per WhisperText LLC⁵, s'ha convertit en l'aplicació per compartir pensaments o experiències normalment controvertides per excel·lència, pel fet que l'usuari mai és públic. De fet, el desembre de 2015 va arribar a tenir 20 milions d'usuaris actius⁶

Logotip de Whisper. Imatge d'Internet

Com és d'esperar, tot i que aquesta xarxa es va crear amb la intenció de donar un espai segur per les persones que vulguin desfogar, Whisper es va convertir en un lloc on idees destructives i controvertides es van escampar de manera descontrolada⁷.

A més, va ser eliminada de moltes plataformes de descàrrega d'aplicacions, com l'Apple Store o Google Play, però mai ha desaparegut per complet, fins i tot després de les moltes queixes que rebia per part de persones que trobaven que aquesta aplicació només fomentava l'absorció d'idees negatives per part del jovent de la societat del moment⁸.

2.4.1.2- Secret

Publicada l'any 2014 per David Byttow⁹, Secret va ser una xarxa social també molt popular, sobretot per la zona de Silicon Valley¹⁰. Aquesta xarxa, a diferència de Whisper (esmentada al punt 2.4.1.1) se centrava en missatges anònims de persones que eren a la llista de contactes de l'usuari¹¹. És per això que molta gent la feia servir: la intriga que generava saber que algú conegut escrivia aquells missatges era emocionant.

Logotip de Secret. Genbeta.com; Genbeta.

Aquesta aplicació va guanyar popularitat, ja que es considerava el lloc de les xafarderies de Silicon Valley, tot i que la seva reputació no es va mantenir durant molt de temps, ja que va començar a deixar de ser novetat¹².

A més, com no se sabia exactament qui feia els comentaris, però l'aplicació es limitava a ensenyar publicacions de gent de l'entorn d'un mateix, es va convertir en un niu de ciberassetjament molt gran. És per això que l'any 2015, Byttow va decidir tancar la seva aplicació.

⁵ *Whisper - share, express, meet.* (s/f). App Store. Recuperado el 19 de junio de 2024

⁶ (S/f). lbtimes.com. Recuperado el 19 de junio de 2024

⁷ (S/f). lbtimes.com. Recuperado el 19 de junio de 2024

⁸ *Whisper.* (s/f). Gov.Wales. Recuperado el 19 de junio de 2024

⁹ Amat, M. (2022, noviembre 11). El fracaso de Secret, la red social preferida de los acosadores. Ara en Castellano.

¹⁰ Dergarabedian, C. (s/f). Esta red social “secreta” recaudó millones de dólares pero fracasó por la oleada de ciberacoso. iProfesional. Recuperado el 19 de junio de 2024

¹¹ Ibidem

¹² Ibidem

2.4.2 - Identitats falses a les xarxes¹³

La suplantació d'identitat és un frau en línia que es basa a prendre control de comptes existents o generar nous comptes falsos a les xarxes amb el propòsit d'aconseguir informació personal d'algú, fer que participin en activitats fraudulentess o difamar informació de la persona en qüestió. Hi ha tres maneres de suplantar la identitat d'algú:

- **Perfils falsos:** Aquest mètode es basa en la creació de perfils completament suplantant la identitat d'algú, és a dir, fent servir el seu nom i les seves imatges. Aquesta manera d'estafar no se sol fer sobre una persona real. En altres paraules, no se solen fer aquest tipus de comptes a persones conegudes, ja que és molt poc probable que sigui efectiu. En canvi, el que solen fer els estafadors és generar una persona que no existeix, fent servir imatges d'algú i posant un nom d'una altra persona.
- **Hacking de comptes:** Aquest mètode, a diferència de l'anterior, no genera un perfil nou. En tot cas s'agafa un perfil ja existent a les xarxes i es pren control d'aquest mitjançant *phishing* o programari maliciós. Com no es fa un perfil completament nou d'una persona que potser no existeix, aquesta manera d'estafar és molt més eficient, ja que la víctima pot pensar que la persona amb qui està parlant és la propietària del perfil. Els estafadors s'aprofiten dels vincles de confiança que el propietari del perfil ha generat per poder enganyar de manera més efectiva a les seves víctimes.
- **Impersonalització de marca:** Aquest mètode és molt poc comú, però, així i tot, el podem veure a les xarxes molt sovint. A diferència dels dos anteriors, aquest tipus de suplantació d'identitat ho fa a una marca i no a una persona en concret amb el fi de danyar la imatge que aquesta té, o per poder incitar als seus clients habituals a confiar en ells per poder enganyar-los fàcilment.

CATFISHING¹⁴

El terme *catfishing* és molt popular avui dia, a causa del fet que és una pràctica molt popular entre joves i adults a les xarxes. És també una manera de suplantació d'identitat, ja que és la fabricació d'una identitat falsa en línia amb la intenció d'enganyar, estafar o explotar algú. Tot i això, el que diferencia el *catfishing* de la suplantació ordinària d'identitat esmentada anteriorment és que es fa amb el fi d'estafar romànticament en aplicacions de cites, comunitats de jocs en internet, xarxes socials, etc., per aconseguir que algú tingui una relació amorosa amb la persona que estafa, i així guanyar la seva confiança i poder manipular-los al màxim.

Un dels casos més populars de *catfishing* és el cas de Manti Te'o¹⁵, un jugador de futbol americà a la universitat de Notre-Dame a Indiana, qui va estar en una relació amb Lennay Kekua, qui va morir de leucèmia. Més endavant es va descobrir que Lennay mai va existir, i

¹³ Gahrman, M. (2023, octubre 15). *Suplantación de identidad en redes sociales: cómo detectarla y denunciarla*. McAfee.

¹⁴ ¿Qué es el *catfishing*? (2024, enero 8). Proofpoint.

¹⁵ González, A. (2021, mayo 4). El *catfishing* en redes sociales o apps de citas. *Ayuda Ley Protección Datos*.

que era un personatge inventat per Ronaiah Tuiaosopo, qui ara és Naya, una dona transgènere¹⁶. Aquest cas es va fer tan popular que fins i tot es va fer un documental de Netflix anomenat *Al descubierto: La novia que nunca existió* l'any 2022.

Netflix. (2022). Naya Tuiaosopo in Netflix's "Untold: The Girlfriend Who Didn't Exist."

A més, el Catfishing és un fenomen tan comú a la nostra societat que fins i tot hi ha un programa televisiu dedicat a trobar les identitats reals d'aquestes persones que enganyen a la resta. Estrenat l'any 2017 als Estats Units com "Catfish: The TV Show", aquest programa d'MTV ha guanyat un munt de popularitat, fent que s'escampés per la resta del món¹⁷.

2.4.3. Vídeo

Cita a ciegas: el engaño de las redes sociales, Orange

Aquest vídeo ¹⁸ és creat per la companyia telefònica "Orange". El missatge que vol donar aquest curtmetratge és molt clar; avui en dia hi ha molta facilitat en enganyar a través de les xarxes socials. En el clip es mostra a tres noies joves –en diferents espais-temps– amb els ulls bandats per una cinta. Els organitzadors les porten en una habitació i les fan seure en una cadira. Quan ja estan assegudes, una veu en off els diu que ja poden treure's el bandatge dels ulls. Quan ho fan, les noies es troben amb 50 persones, on totes porten una dessuadora negra amb la caputxa posada i una màscara blanca que no deixa que se'ls hi vegi la cara. La veu en off els diu a les noies que han de conèixer aquests nois a través de preguntes i que hauran d'escollir un –a qui més s'arribi a les seves qualitats– però tot aquest procés s'ha de fer mitjançant xatejat amb el mòbil, no poden parlar. Un cop començat l'experiment, totes les persones anònimes intenten lligar amb les noies i van responant les preguntes que elles els hi fan. Al llarg del vídeo, es van descartant a persones que no s'ajusten al que elles busquen. Però, abans que aquests se'n vagin, es treuen la màscara i deixen veure el seu rostre. Cal aclarir que tots els homes eren joves. Finalment,

¹⁶ Castillo, L. F. (2022, agosto 14). La increíble historia de Manti Te'o y la novia muerta que nunca existió. Antena 3 Noticias.

¹⁷ *Catfish: Mentiras en la Red*. (n.d.). ELMUNDO. Retrieved September 15, 2024, from https://www.elmundo.es/television/programacion-tv/programas/4238254_catfish-mentiras-en-la-red.html

¹⁸ Magisterial, R. [@RedMagisterial1]. (s/f). Cita a ciegas: El engaño en las redes sociales. Youtube. Recuperado el 15 de septiembre de 2024, de <https://www.youtube.com/watch?v=Hhi1M6lInnXI>

quan només en falta un –l'elegit– les noies es mostren il·lusionades per saber qui s'amaga darrere d'aquella màscara. Quan la persona se la treu, resulta ser un senyor gran. Les joves es queden amb una cara de sorpresa i confusió molt gran. El senyor els diu que ell és actor i que no passarà res, però l'avisava de què ha d'anar en cura amb qui parlen perquè pot passar aquest succés. L'últim minut del vídeo surten les noies responnent preguntes que els hi fan els organitzadors.

2.4.4. Herois anònims a les xarxes

Però no tot és sempre negatiu: També hi ha gent que fa servir l'anonimat a les xarxes per fer el bé, i posar justícia on no hi ha. El grup més popular que es dedica a fer justícia a les xarxes anònimament és "Anonymous".

Aquest grup de hackers es dedica a generar atacs cibernètics a governs, companyies i altres institucions similars, i normalment amb l'objectiu de lluitar per la llibertat d'expressió, i per resistir-se a l'opressió governamental que hi ha a alguns països.

Aquests atacs normalment es parlen per les mateixes xarxes socials, fent servir missatges críptics. A més, com a aquest grup no hi ha una organització oficial, mai se sap que està implicat en aquests atacs, o qui fa accions en nom de l'organització sencera.

Iniciat a 4chan, una xarxa que se centrava a compartir imatges d'anime, com una mena de broma cap a altres usuaris d'aquesta plataforma, "Anonymous" ara és una de les organitzacions cibernètiques més poderoses i reconegudes a l'internet, gràcies als actes de justícia que cometien ara, i han estat cometent durant els anys¹⁹.

2.5 - L'anonimat i el ciberassetjament

2.5.1 - Què és el ciberassetjament?

El ciberassetjament, com el seu nom indica, és l'assetjament o intimidació a una persona o a un grup de persones mitjançant les tecnologies. Podem trobar aquest tipus d'assetjament a les xarxes socials, plataformes de missatgeria o plataformes de jocs, entre d'altres. Una de les seves característiques és que es repeteix, és a dir, sol ser un atac insistent amb la intenció d'atemorir, enfadar, o humiliar²⁰.

2.5.2 - Ciberassetjament anònim

No és estrany que la majoria de casos de ciberassetjament avui dia tinguin una relació directa amb l'anonimat, ja que els atacants solen ferir a la víctima des de perfils sense la seva informació personal pública, és a dir, ningú sap que són ells els que estan ferint a algú. Això es deu a un seguit de raons²¹:

¹⁹ Volle, Adam. "Anonymous". Encyclopedia Britannica, 21 Apr. 2024, <https://www.britannica.com/topic/Anonymous-hacking-group>. Accessed 15 September 2024.

²⁰ (S/f). Unicef.org. Recuperado el 11 de julio de 2024

²¹ Miranda, P. H. (2021, abril 27). *Ciberbullying desde el anonimato*. Medium.

- **Escut de protecció:** En estar sota l'anonimat, l'atacant es pot alliberar de possibles conseqüències dels seus atacs. Per exemple, si la víctima fos amiga de l'atacant, hi hauria persones amb relació amb ambdues que podrien castigar les seves accions. En canvi, com sota l'anonimat no se sap qui hi ha darrere dels missatges, proporciona una barrera que enforteix l'assetjador i fa més vulnerable la víctima.
- **Sensació de distància:** Com la seva identitat no és pública, ningú de l'entorn d'aquesta persona coneix les seves tendències o accions vers els altres. És per això que l'assetjador pot sentir-se distanciat de les possibles opinions de la gent del seu voltant. Per exemple, quan una persona envia un comentari negatiu a una altra des de l'anonimat, la gent que coneix a l'atacant no sap que aquesta persona és ell, però igualment pensen que és de molt mal gust el que estan dient. És per això que la persona que ataca anònimament sent una mena de distància entre ella mateixa i les opinions dels seus coneguts.
- **Gestió d'emocions:** L'anonimat també ofereix una barrera emocional entre l'atacant i la víctima. Quan una persona fereix a algú, és clar que aquesta no té cap mena d'empatia vers els altres. Si a aquesta manca d'empatia se li afegeix una nova barrera emocional que complica molt més les conseqüències dels actes, l'assetjador se sent molt menys culpable sobre les seves accions, fet que el pot portar a actuar de manera més freda i sense remordiments.

El motiu pel qual la majoria d'assetjadors en aquest àmbit sol ser una barreja d'aquests tres factors. És per això que cal donar-li visibilitat a aquest tipus d'assetjament, i també entendre bé els motius pels quals una persona està fent ciberassetjament a un altre.

2.5.3 - Com lluitar contra el ciberassetjament

Per poder frenar el ciberassetjament, primer el que cal és identificar-lo. Després, és recomanable dir-li-ho a una persona de confiança, sigui un tutor legal, un familiar o un professor. Si no es pot, sempre és una opció contactar amb una línia d'ajuda telefònica, ja que sempre estan actives i disponibles.

Després, a diferència de l'assetjament tradicional o clàssic, bloquejar a aquests perfils és una opció. És per això que es recomana: bloquejar tots els perfils negatius i fer-li saber a l'empresa d'aquesta xarxa sobre l'assetjament que s'està rebent, ja que aquestes tenen l'obligació de vetllar per la seguretat dels seus usuaris.

A més, també s'ha de guardar i recollir el màxim d'evidència d'aquest assetjament possible, com imatges, missatges, vídeos o àudios, per si s'arriba a denunciar, cosa que s'hauria de fer a les entitats policials més properes si se sent que la seguretat d'un mateix està en perill²².

²² (N.d.-e). Unicef.org. Retrieved September 16, 2024, from <https://www.unicef.org/es/end-violence/ciberacoso-que-es-y-como-detenerlo>

2.6 - L'anonimat i la llei

2.6.1 - Diferents crims en l'anonimat

Com s'ha pogut veure anteriorment, l'anonimat es pot utilitzar tant per accions beneficioses com per accions negatives. Les estafes eren una d'elles, però també hi ha diferents crims que es poden fer sota l'anonimat, com per exemple: assassinats, cibercrimis o robatoris.

2.6.1.1 - Assassinats

Al llarg de la història hem pogut veure molts casos d'assassinats on l'assassí o els assassins s'amaguen darrere de l'anonimat. Però, per quines raons fan els seus actes de manera anònima? Hi ha diferents motius, per començar –i com s'ha dit anteriorment– pel fet de no enfrontar-se a les conseqüències de la justícia. Un altre motiu pel qual ho fan, és perquè cap conegut de la víctima pugui prendre represàlies contra l'assassí, així evitant la venjança. Hi ha un exemple d'un cas conegut com “la núvia de Portbou” que després de trenta-quatre anys d'investigació, encara no s'ha pogut trobar als criminals.

El cas de “la núvia de Portbou²³” és un misteri amb molts enigmes. Evi Anna Rauter, una noia italiana de dinou anys, el dia 3 de setembre va sortir de Florència per anar a explorar la ciutat de Siena, dient que l'endemà ja seria a casa amb la seva germana. Però el 4 de setembre es va trobar penjada a un arbre de Portbou. La família italiana va posar una denúncia de desaparició a la policia italiana, encara que aquest cas no va arribar a Espanya i el cos no es va identificar fins trenta anys després de l'incident. Gràcies al programa “Crims” de Carles Porta, el pòdcast va arribar a les orelles de la família de la víctima i es va poder identificar el cos. Malgrat això, els criminals no s'han identificat ara com ara.

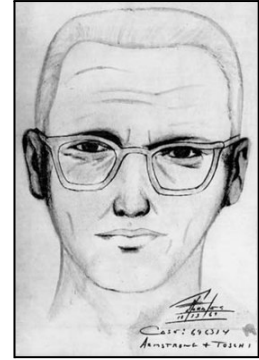

Cas “la núvia de Portbou”, 1990, Diari de Girona

Encara que la majoria d'assassins maten a les persones de manera anònima i van a buscar a la següent víctima, n'hi ha altres que els agrada “jugar” contra les autoritats: per demostrar-l'si que tenen una superioritat intel·lectual o bé per crear un ambient de por i de dubte. Encara que n'hi ha d'altres que ho fan perquè volen ser capturats. Aquests criminals el que fan és matar anònimament a les víctimes, però deixant petites cartes confessant-se el que han fet i moltes vegades petites endevinalles, per deixar entreveure la seva identificació. Un cas conegut és “L'assassí de Zodíac” que se'l coneix per jugar contra les autoritats deixant petites pistes de qui és, malgrat que actualment encara no se sap a la seva identitat.

²³ Wikipedia contributors. (s/f). Muerte de Evi Rauter. Wikipedia, The Free Encyclopedia. https://es.wikipedia.org/w/index.php?title=Muerte_de_Evi_Rauter&oldid=162177000

“L'assassí del Zodíac”²⁴ és un dels casos més enigmàtics de la història criminal dels Estats Units, especialment a San Francisco, on van tenir lloc la majoria dels incidents. Va actuar entre 1968 i 1969, període durant el qual va assassinar a set persones i va deixar un seguit d'enigmes per a les autoritats. Després de cada crim, l'assassí enviava cartes als principals diaris locals, plenes de xifres encriptades, símbols estranys i missatges inquietants amb to burlesc. Alguns d'aquests criptogrames encara no s'han pogut desxifrar. L'única informació que es té del criminal és un retrat basat en la descripció proporcionada per dos supervivents dels seus atacs.

Retrat suposant l'aparença del criminal, 1970, Viquipèdia

2.6.1.2 - Cibercrims

La paraula “cibercrims” generalitza tots els crims que es cometen per Internet. És un tema que va molt lligat amb l'anonimat, ja que mitjançant aquest fenomen, permet a molts delinqüents practicar les seves activitats il·legals. Alguns ja s'han mencionat anteriorment com les estafes i el ciberassetjament, però hi ha diferents tipus de ciberdelinqüència. A continuació s'exposen tipus de cibercrims que es fan mitjançant l'anonimat:

- **El robatori d'identitat o la suplantació d'identitat:** Aquesta tècnica és probablement la més comuna, que engloba estafar, robar, hackejar... Copien tota la informació personal d'una persona (a través del *Phishing*) i la fan servir per fer accions malicioses. Hi ha molts casos que els criminals que enganyen a la víctima perquè aquesta els hi doni l'usuari i la contrasenya de les seves xarxes socials.

A continuació, l'explicació d'un cas ²⁵ concret que implica a dos menors d'edat. El victimari va obtenir el número de WhatsApp de la víctima fent-se passar per un treballador d'Instagram, amb el pretext de necessitar el seu nom d'usuari i la seva contrasenya per revisar el compte. Un cop en possessió d'aquestes dades, el delinqüent va accedir al perfil d'Instagram de la víctima i en va suplantar la identitat. A partir d'aquí, va començar a publicar contingut ofensiu dirigint-se als seus contactes i a enviar imatges de persones semi despullades.

- **La ciberextorsió:** És una tècnica que funciona mitjançant la intimidació o la violència a través d'una xarxa. L'objectiu del delinqüent anònim és que la víctima realitzi un acte perjudicial cap a ell/a mateix/a o cap a altres persones mitjançant les amenaces.

²⁴ Wikipedia contributors. (s/f-a). Asesino del Zodiaco. Wikipedia, The Free Encyclopedia. https://es.wikipedia.org/w/index.php?title=Asesino_del_Zodiaco&oldid=162315438

²⁵ Ramírez, H. (2023, julio 13). Casos reales de Suplantación de Identidad. Grupo Atico34; Ático34 Protección de datos para empresas y autónomos. <https://protecciondatos-lopd.com/empresas/ejemplos-casos-suplantacion-identidad/>

Un home de trenta-tres anys va ser detingut a Girona, acusat ²⁶ de ciberextorsionar a vint-i-una dones. Les amenaçava de difondre un suposat vídeo sexual d'elles a Internet si no accedien a fer videotrucades en què es masturbessin davant d'ell. Per convèncer-les, afirmava que havia obtingut els vídeos a través dels amics d'elles. L'home localitzava les víctimes mitjançant anuncis de feina publicats a Internet. La investigació es va iniciar el 2021, i finalment va ser empresonat el gener de 2022.

- **L'espionatge cibernètic:** És l'acte d'obtenir informació personal de la víctima, el que volen és accedir als secrets i arxius classificats o a controlar ordinadors o xarxes per a robar informació o sabotejar.

Corea del Nord²⁷ ha sigut denominada l'epicentre mundial de la ciberdelinqüència. La capacitat tècnica que tenen i el suport del govern, han permès que grups nord-coreans puguin fer ciberatacs als EUA i a Corea del Sud. L'atac més comú ha sigut el ciberespionatge.

- **Els mercats negres:** Són pàgines web normalment trobades a la "Dark Web" on es venen i es compren tota mena de matèries il·legals –de manera anònima– com droga, dades personals, armes, etcètera.

Un clar exemple és la Dark Web ²⁸, que ja s'ha mencionat anteriorment. En aquest servidor –deixant de banda tot el que s'ha explicat abans– es poden trobar vendes il·legals d'animals, targetes de crèdit, pornografia infantil, documentació, permisos, llicències, diners falsos, contractació d'operacions d'estètica, la contractació de sicaris, etcètera.

- **Ransomware:** És un tipus de programa fraudulent –normalment aquest virus entra a l'ordinador a través d'enllaços maliciosos– que el que fan és bloquejar tots els arxius personals i el sistema de l'ordinador, i que s'exigeix un pagament per tornar a tenir-los.

Un cas d'aquest fenomen va succeir en l'abril del 2020. La víctima va ser la companyia elèctrica Energies de Portugal (EDP)²⁹. Un grup de delinqüents van aconseguir xifrar els sistemes de l'empresa utilitzant el ransomware "Ragnar Locker" i va exigir el pagament de gairebé 10 milions de dòlars.

²⁶ EFE. (2022, enero 25). Detienen a un hombre en Girona acusado de ciberextorsionar a 21 mujeres. El Periódico Aragón. <https://www.elperiodicodearagon.com/sucesos/2022/01/25/detienen-hombre-girona-acusado-ciberextorsionar-61953367.html>

²⁷ Martorell, S. D. (2024, febrero 15). Detectada una campaña de ciberespionaje norcoreana que suplanta identidades para infectar con malware. La Razón. https://www.larazon.es/emergente/detectada-campana-ciberespionaje-norcoreana-que-suplanta-identidades-infectar-malware_2024021565cdb2f04129260001ba19c4.html

²⁸ Foubelo, M. M. P. (2022, mayo 9). Dark Markets, el concepto de mercado negro en la Internet actual. Telefónica Tech. <https://telefonicatech.com/blog/dark-markets-mercado-negro-en-internet>

²⁹ Los mejores ataques de Ransomware. (2021, marzo 26). /. https://latam.kaspersky.com/resource-center/threats/top-ransomware-2020?srsId=AfmBOoqCT_LzjTAMhILHRXn2MiDBDFzhQQdU1oyzK7DfHyLxBUAQFH69

Fins al dia d'avui hi ha hagut molts cibercrims, i bastant massius, però un dels ciberatacs més gran fins al moment és conegut com a “Atac WannaCry” que va arribar a afectar a cent cinquanta països. Va succeir en el maig del 2017. Es va propagar un programa maliciós conegut com a “WannaCry” que va afectar a més de dos-cents mil programes informàtics. La tècnica que van fer servir va ser el Ransomware així que per recuperar les dades bloquejades van haver de pagar vuit milions de dòlars. L'objectiu era atacar a grans empreses, i ho van aconseguir; Telefònica va ser una de les víctimes. Els autors d'aquest atac encara es desconeixen.

2.6.2 - Temptació

A molts, els hi ha passat que els hi ha vingut el típic pensament de “si ara fos invisible faria aquesta cosa il·legal”, tot això esdevé perquè sota el poder de l'anonimat es genera una tranquil·litat de no haver de fer-se responsable de les conseqüències que poden produir els actes . És per això que són molts qui fan accions il·legals sota aquest fenomen. A més, totes les persones tenen una pressió social: fer les coses bé i quedar sempre bé, però en estar sota l'anonimat aquesta pressió desapareix i aquestes se senten amb la llibertat de fer el que vulguin sense ser jutjats o acusats. És per això que les normes i les lleis regulen els comportaments de les persones. També, ara enfocant-nos sobretot en l'anonimat a través de l'Internet, el fet de no estar a cara a cara és difícil que s'estableixi una relació d'empatia entre els humans, així que molta gent no li importa fer coses perjudicials per als altres.

2.7. L'anonimat i la IA

La IA, o intel·ligència artificial no té una definició clara i universal, però es podria definir com un àmbit de la tecnologia que es dedica a assolir tasques que normalment requereixen intel·ligència humana, com, ara bé, escriure textos o desenvolupar idees³⁰.

Ara, la IA està guanyant molta popularitat, ja que és una eina molt fàcil de fer servir que facilita la feina de molta gent, donat que pot generar textos, imatges i vídeos en segons. És per això que també facilita mantenir l'anonimat a les xarxes, ja que és una bona manera de generar imatges d'una persona mai vista, per exemple.

Així i tot, no és tot negatiu: la IA també es fa servir a les VPN, ja que, quan s'encripta la informació de l'adreça del dispositiu que s'està usant, normalment és gràcies a la IA. A més, també es pot fer servir per recaptar informació sense tenir en compte d'on prové, és a dir, de manera anònima, etc.

És per això que la IA és bona per mantenir l'anonimat si es fa servir de manera adequada, però també es pot enganyar a molta gent fent-la servir.

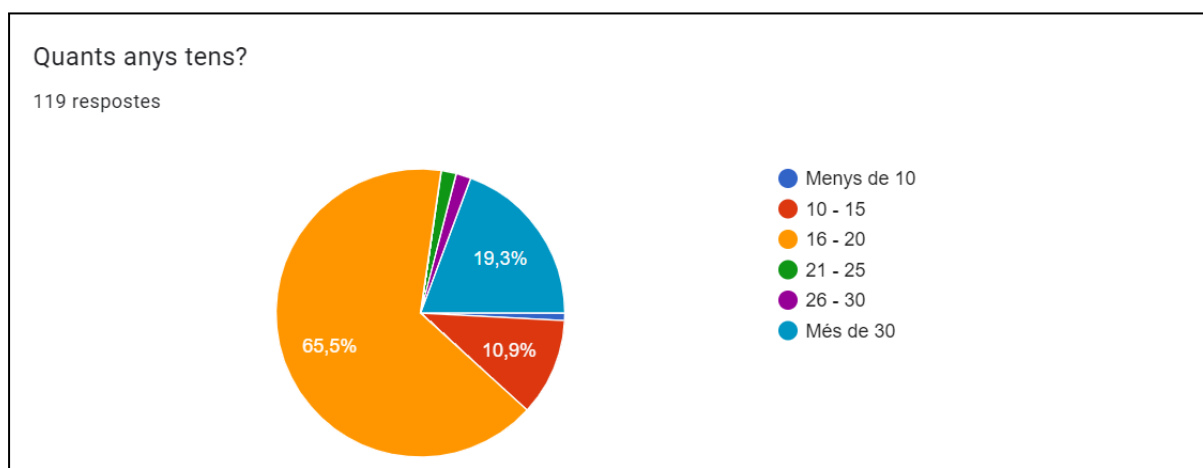
³⁰ *Qué es la Inteligencia Artificial*. (n.d.). Gob.es. Retrieved October 25, <https://planderecuperacion.gob.es/noticias/que-es-inteligencia-artificial-ia-prtr>

Marc Pràctic

3.1 - Enquesta

Per poder saber ben bé quin paper pren l'anonimat a la vida de les persones del nostre dia a dia, es va realitzar una enquesta, ja que és una de les maneres més fàcils i efectives de recollir dades sobre el dia a dia de molta gent. És per això que, entre el 9 i el 10 de juliol del 2024, es va compartir aquesta enquesta, i es van obtenir 119 respostes. La nostra hipòtesi és que pren un rol bastant important a les nostres vides, sobretot per l'augment de la popularitat de les xarxes socials. A més, creiem que molta gent ha estat sota l'anonimat, i s'ha interactuat molt sota l'anonimat amb altres persones. Aquestes interaccions són normalment negatives. D'afegit, trobem que les sensacions que predominen sobre les persones anònimes és la llibertat. Per acabar, creiem que la gent és més sincera quan està sota l'anonimat. Aquests són els resultats que vam obtenir:

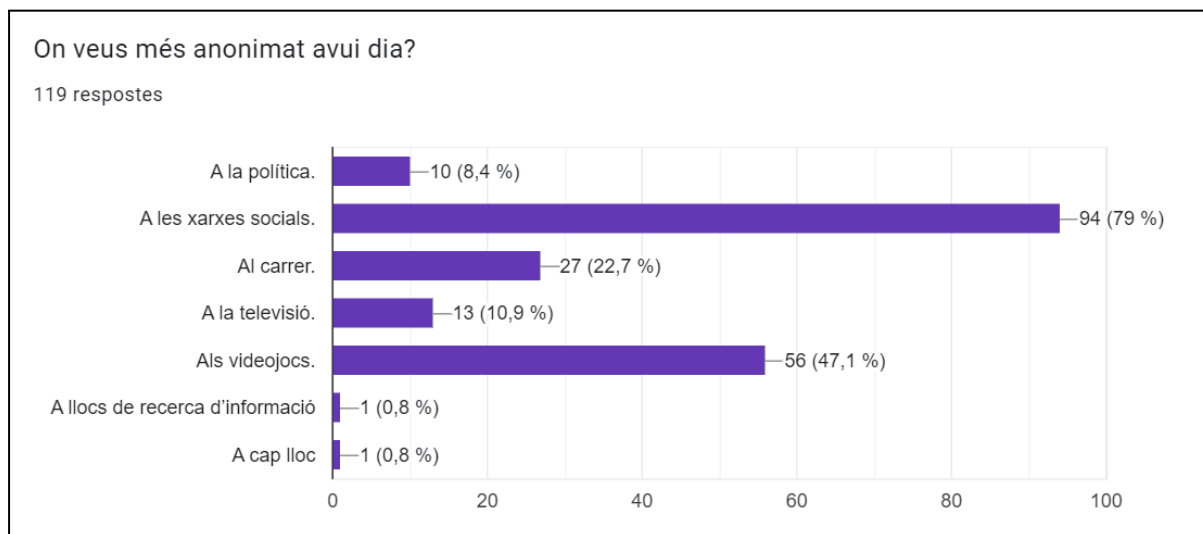
Pregunta 1: Quants anys tens?

Gràfic que mostra les respostes de la primera pregunta de la nostra enquesta (Font pròpia)

Com es van obtenir moltes respostes, es va fer aquesta pregunta per poder situar aproximadament la franja d'edat de les persones que van respondre a aquesta enquesta. Els resultats que vam obtenir van ser els esperats, ja que la majoria de persones que van contestar eren adolescents d'entre 16 i 20 anys (65,5%). Tot i això, també ens van respondre persones de més de 30 anys (19,3%), i persones d'entre 10 i 15 anys (10,9%). D'afegit, dues persones d'entre 21 i 25 anys ens van respondre (1,7%), i dues més d'entre 26 i 30 (1,7%) i, finalment, una persona de menys de 10 anys (0,8%).

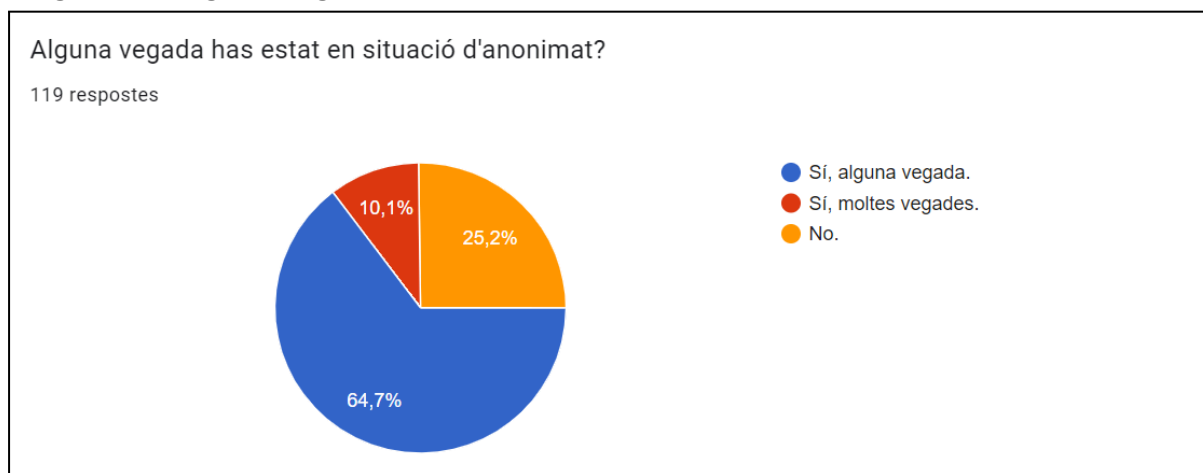
Pregunta 2: On veus més anonimat avui dia?

Gràfic que mostra les respostes de la segona pregunta de la nostra enquesta (Font pròpia)

La següent pregunta es va fer amb la intenció de trobar on és més present trobar anonimat al dia a dia dels participants, ja que és una informació vital per saber quin rol pren. Per exemple, és diferent si ho solen veure a les xarxes socials, on se sol passar més estona que a la televisió, ja que molt poca gent la mira actualment. És per això que aquests resultats tampoc eren sorprenents: La majoria de respostes declaraven que a les xarxes socials (79%), seguit dels videojocs (47,1%), el carrer (22,7%), la televisió (10,9%), la política (8,4%) i els llocs de recerca d'informació, com llocs web, i enlloc (ambdós amb un 0,8%).

Pregunta 3: Alguna vegada has estat en situació d'anonimat?

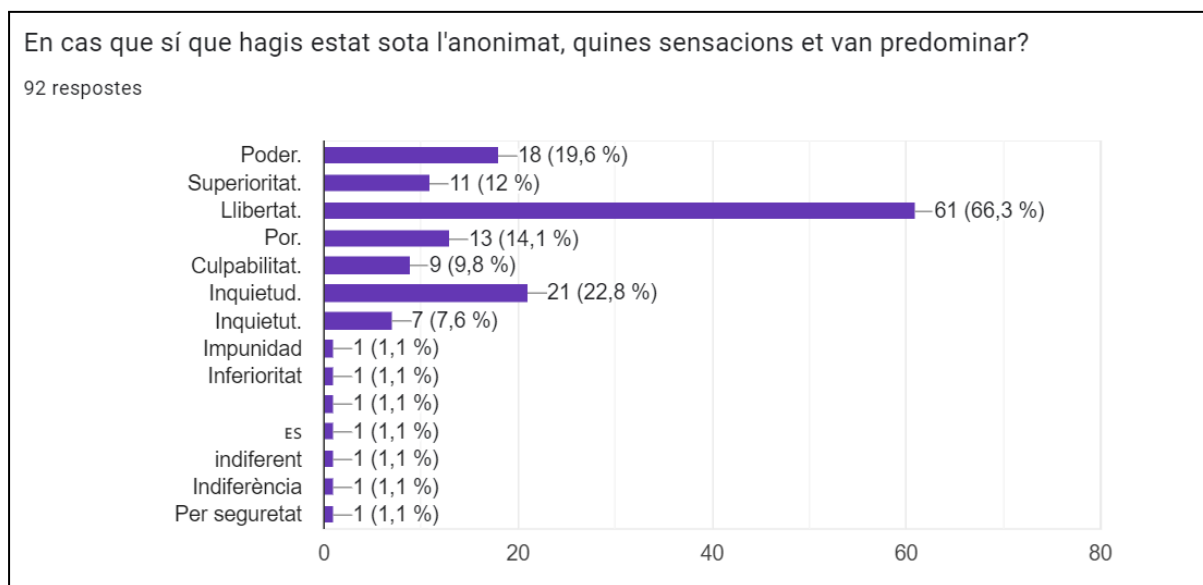

Gràfic que mostra les respostes de la tercera pregunta de la nostra enquesta (Font pròpia)

Aquesta pregunta es va fer per determinar si és comú estar sota l'anonimat avui dia, ja que, si és molt comú, pren un paper més important que si no s'està gairebé mai. Sorprenentment, la majoria va respondre que sí que havien estat sota l'anonimat, però no moltes vegades (64,7%). El següent grup més gran de gent que van coincidir amb les seves

respostes van ser aquells que mai havien estat sota l'anonimat (25,2%), seguit de persones que sí que havien estat sota l'anonimat moltes vegades (10,1%).

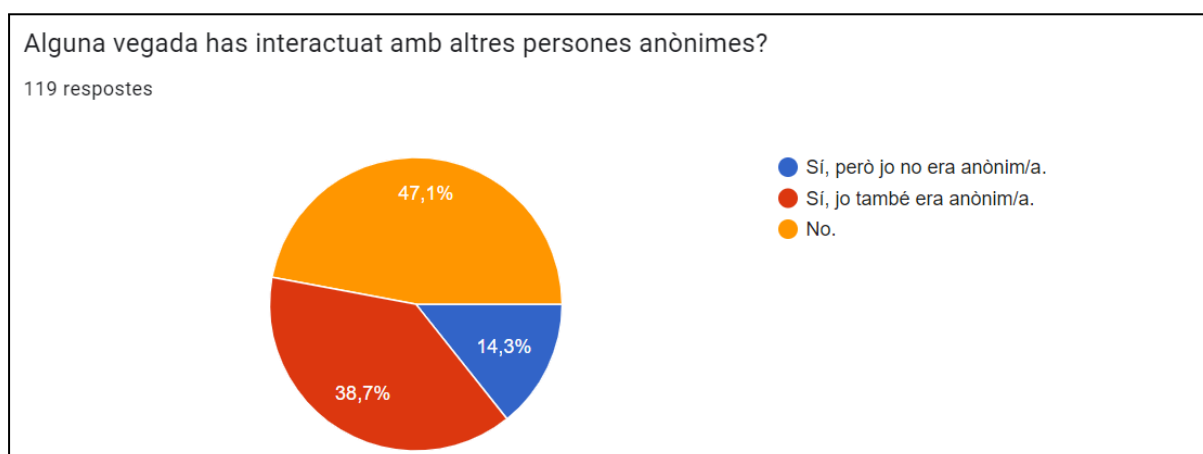
Pregunta 4: En cas que sí que hagi estat sota l'anonimat, quines sensacions et van predominar?

Gràfic que mostra les respostes de la quarta pregunta de la nostra enquesta (Font pròpia)

Una de les parts fonamentals de les coses que fem és com ens fa sentir. És per això que vam fer aquesta pregunta, ja que és molt diferent si la gent està sota l'anonimat i se sent bé al respecte, o al contrari. Les respostes que vam rebre van ser les següents: La majoria de participants van sentir-se lliures (66,3%), tot i que també van ser sentiments molt populars la inquietud (22,8%), el poder (19,6%), la superioritat (12%) o la culpabilitat (9,8%).

Pregunta 5: Alguna vegada has interactuat amb altres persones anònimes?

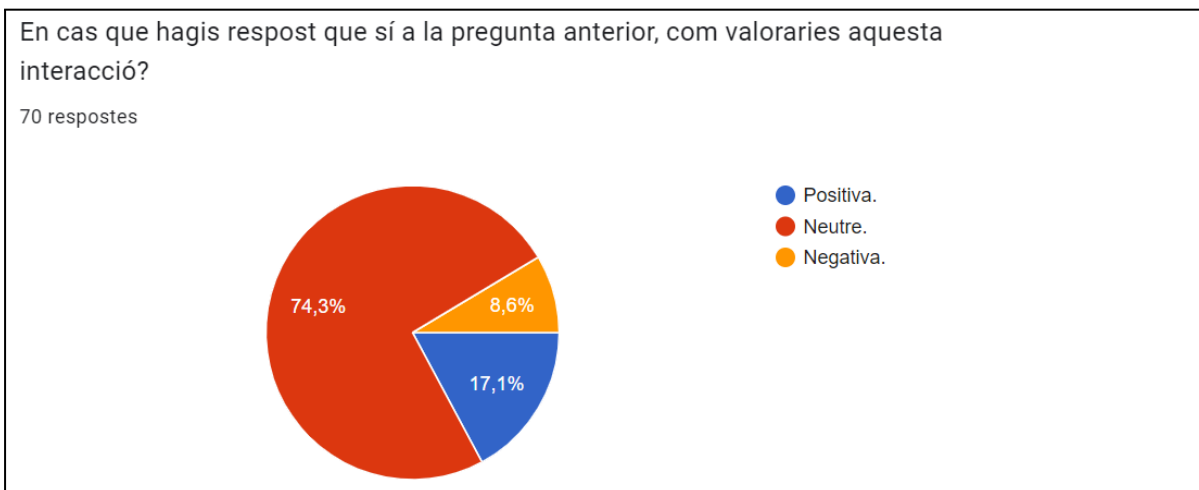

Gràfic que mostra les respostes de la cinquena pregunta de la nostra enquesta (Font pròpia)

Com éssers socials, els humans tenim la necessitat d'interactuar els uns amb els altres. És per aquest motiu que es va fer aquesta pregunta, ja que volíem veure si l'anonimat havia influït prou a les nostres vides com per fins i tot estar a una funció tan vital com

relacionar-nos els uns amb els altres. Els resultats van ser prou sorprenents, ja que molta gent mai havia interactuat amb ningú anònim (47,1%), tot i que la majoria sí que ho va fer, sigui de manera anònima també (38,7%) o no (14,3%).

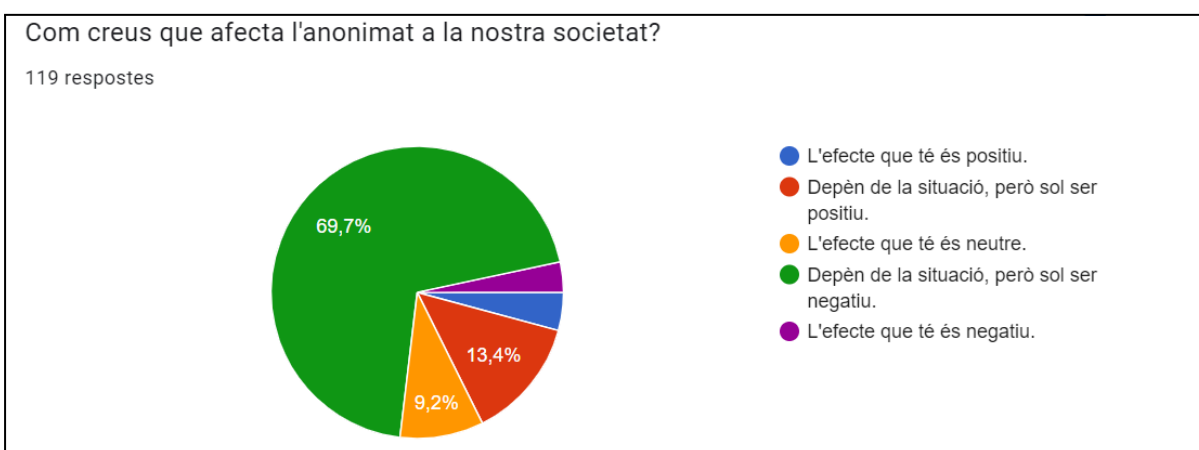
Pregunta 6: En cas que hagi respost que sí a la pregunta anterior, com valoraries aquesta interacció?

Gràfic que mostra les respostes de la sisena pregunta de la nostra enquesta (Font pròpia)

Com s'ha esmentat anteriorment, és molt diferent si una interacció té un efecte positiu o negatiu en la persona que la pateix. És per això que es va voler aclarir si aquest intercanvi va tenir un impacte positiu o negatiu a les persones. La majoria va assenyalar que va ser neutre (74,3%), tot i que una petita part va afirmar que va ser positiva (17,1%), i una minoria va dir que va ser negativa (8,6%).

Pregunta 7: Com creus que afecta l'anonimat a la nostra societat?

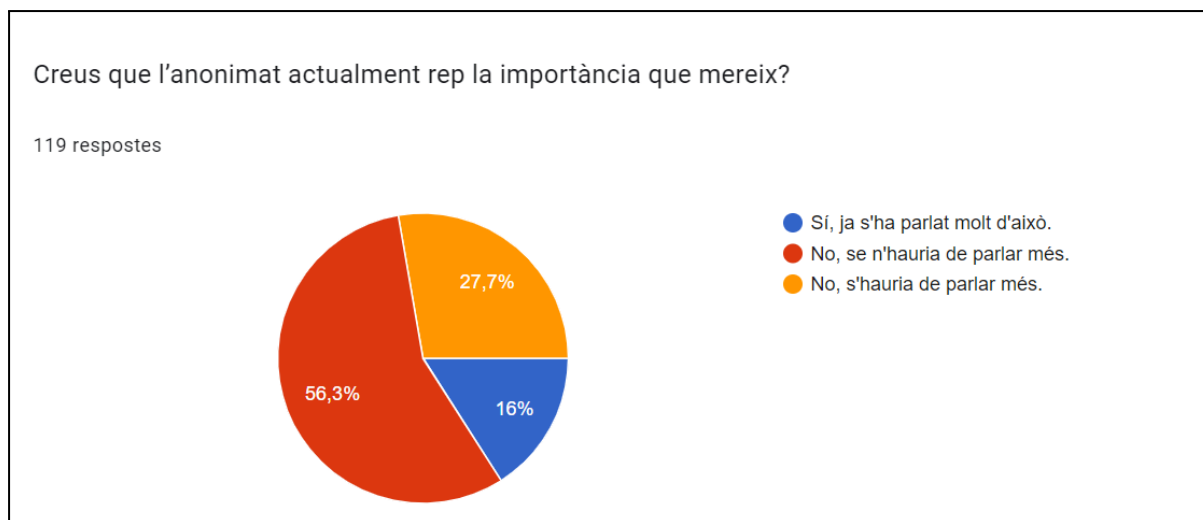

Gràfic que mostra les respostes de la setena pregunta de la nostra enquesta (Font pròpia)

Aquesta pregunta es va fer amb la intenció de conèixer les opinions d'altres persones que no han estat fent un estudi sobre l'anonimat, és a dir, el que es creu de manera popular. La gran majoria opina que l'efecte és generalment negatiu (69,7%), tot i que també es creu que

l'efecte que té generalment és positiu (13,4%). A part d'això, també es valora el seu efecte com neutre (9,2%).

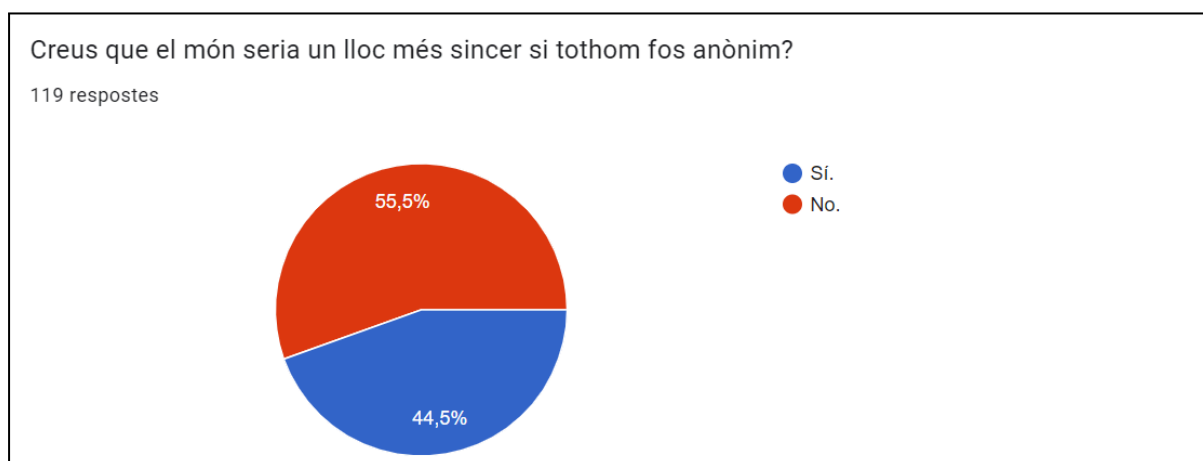
Pregunta 8: Creus que l'anonimat actualment rep la importància que mereix?

Gràfic que mostra les respostes de la vuitena pregunta de la nostra enquesta (Font pròpia)

La següent pregunta que es va fer va ser la següent, ja que, com a la pregunta anterior, es volia saber l'opinió de la gent de la nostra societat. A més, així també volem veure si és un tema interessant pels participants. Afortunadament, a la gran majoria li agradaria que se'n parlés més del tema (84%), tot i que una petita part dels participants no opina el mateix, pensa que ja se n'ha parlat prou de l'anonimat (16%).

Pregunta 9: Creus que el món seria un lloc més sincer si tothom fos anònim?

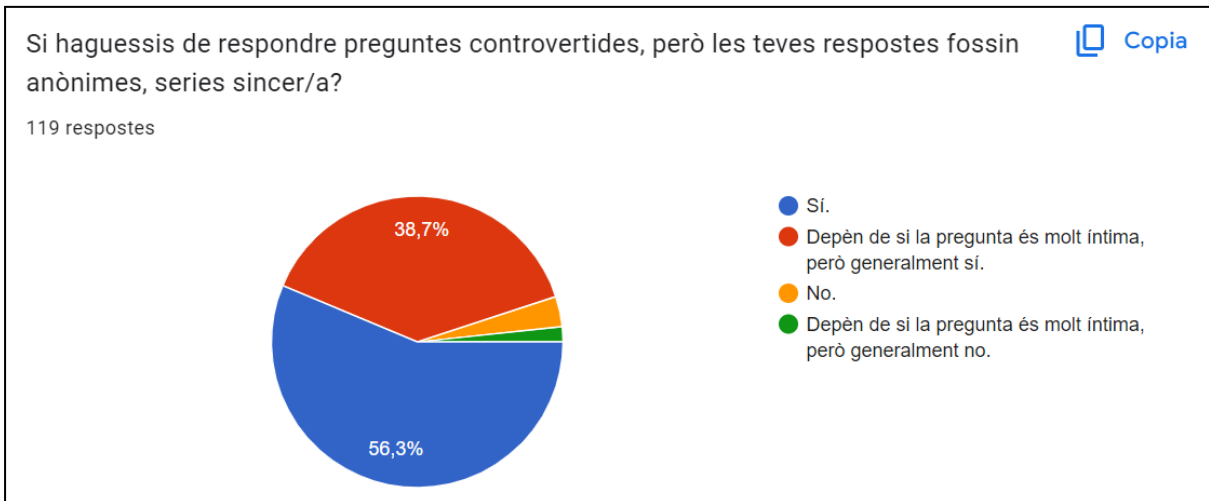

Gràfic que mostra les respostes de la novena pregunta de la nostra enquesta (Font pròpia)

La penúltima pregunta de la nostra enquesta pretenia mostrar, un altre cop, les opinions dels participants. Aquesta qüestió és complicada, ja que és molt subjectiva. A més, és difícil de respondre, ja que és un escenari complicat d'imaginar. Així i tot, és una pregunta que ens deixa entreveure com seria el resultat d'aquest cas hipotètic. La majoria de gent pensa que

el món no seria més sincer (44,5%), tot i que està bastant igualat, a causa del fet que un alt percentatge de participants pensa el contrari (44,5%).

Pregunta 10: Si haguessis de respondre preguntes controvertides, però les teves respostes fossin anònimes, series sincer/a?

Gràfic que mostra les respostes de la desena pregunta de la nostra enquesta (Font pròpia)

L'última pregunta del nostre qüestionari és prou similar a l'anterior, tot i que aquesta pregunta presenta un escenari més quotidià i comú a les vides dels participants. La majoria de persones van contestar que sí (56,3%), i una gran part de la resta de respostes també van respondre que sí, però depenent de la pregunta (38,7%). Després, una petita part dels participants van dir que no, sigui generalment o no (5,1%).

Conclusió de l'enquesta:

Després de recollir les dades, hem pogut concloure que, efectivament, on l'anonimat és més present és a les xarxes socials i als videojocs. A més, també podem confirmar que els adolescents de la nostra societat han estat alguna vegada sota l'anonimat, i també s'ha interactuat alguna vegada amb altres persones anònimes. Aquestes interaccions, al contrari que pensàvem, no eren normalment negatives. De fet, s'han enregistrat més de positives que negatives. Tot i això, la nostra hipòtesi final ha estat demostrada, ja que la majoria de participants han determinat que les sensacions que els han predominat han estat la llibertat, el poder i la inquietud. Finalment, la majoria ha respost que serien sincers sota l'anonimat.

A més de preguntes per confirmar o refutar les nostres hipòtesis, vam fer preguntes sobre l'opinió dels participants no tan centrada en l'experiència pròpia. Pel que fa a aquestes respostes, la majoria han pensat que s'hauria de parlar més de l'anonimat. A més, les respostes estan prou igualades pel que fa a la seguretat d'un món anònim, ja que la meitat pensa que seria més segur, i l'altra meitat pensa el contrari.

3.2 - Entrevistes

A més, vam decidir fer dues entrevistes, per obtenir més informació sobre el rol que pren l'anonimat a les nostres vides.

Com la llei i la seguretat és vital per les nostres vides, sobretot avui dia, trobem que l'anonimat pot estar present en aquest món, ja que hi ha molts crims que es cometten sota l'anonimat, o hi ha denúncies que es poden fer anònimament, entre altres coses. És per això que vam contactar amb David Montserrat –caporal dels mossos d'esquadra, periodista i treballa pel gabinet del director general dels mossos–, i Sandra Bosch –mosso d'esquadra especialista amb violència masculina, particip de l'experiment “Real Self”, experiment que va inspirar el tema d'aquest Treball de Recerca–.

3.2.1 - Sandra Bosch

Carlota Ibor i Paula Merino: Estem treballant el tema de l'anonimat i parlem sobre diferents punts d'ell. Llavors aquesta idea de Treball de Recerca ens va vindre perquè ens va arribar de què vas participar en aquest experiment. Aleshores, et preguntarem coses sobre l'experiment, com et vas sentir, com era l'ambient i també creences o la teva opinió sobre l'anonimat actualment.

Paula Merino: Quines emocions et van predominar quan vas fer l'experiment?

Sandra Bosch: Bé, molta curiositat, sobretot molta curiositat. Molta expectativa, estava molt a l'expectativa, a veure què passaria. Perquè estava molt ben preparat. Jo vaig pensar que és un estudi social, quan vaig començar a veure tot el muntat, vaig pensar; *“aquí hi ha un interès al darrere, més enllà de què jo visqui l'experiència”*, això per començar. Clar, tu no saps qui està fent aquell estudi, ni qui hi ha al darrere. Això ja seria una part d'aquest anonimat. Ells sí que tenen les meves dades, perquè jo vaig haver de fer una inscripció amb les meves dades personals, el meu correu... per tant, ells, l'estudi que facin amb l'experiència que han muntat, saben tota la gent que ha participat. Però tu no saps qui hi ha al darrere, ni qui s'ha apropiat d'aquesta informació. Després, la diversitat de persones que van anar. Perquè clar, mentre estàs fent cua per entrar, tu veus que hi ha persones de totes les edats, homes, dones i la identificació que es pugui donar cadascú que se senti, allò que es diu identificació sentida. De diferents edats, diferents àmbits perquè bé, ho veus per la vestimenta, el típic que es pot percebre, indicadors. Llavors estàvem molt a l'expectativa que, clar, anava pensant *“com ho faran? Per què jo no sàpiga que aquest és aquest i que aquell és aquell”*. No et fas la idea. Quan vam entrar, érem unes 300 persones, érem moltíssima gent, moltíssima gent! Que no m'ho pensava, jo pensava que seria una experiència de cinquanta, vull dir, no molta gent. Estava molt ben organitzat perquè no entressis en confusió. També em feia por pensar *“si em passa segons que, com surto d'aquí?”*. Perquè clar, un cop entres es tot a les fosques. Tot molt fosc, sense llums. Hi havia unes grans pantalles. Sí que vaig començar a notar que estava com pujant l'adrenalina, la curiositat, l'expectativa, el *“a ver en donde me he metido”* saps? Perquè a més a més jo vaig anar amb una companya de feina, pràcticament que ens vam trobar a l'entrada i a dintre ja

ens vam perdre, vull dir, vaig anar sola. Perquè quan entres i fas la cua, hi ha una sala que es molt gran, tota vestida de negre com si diguéssim perquè la llum no entrés. Com si entressin dintre d'una habitació de revelar fotografies, seria aquest el concepte. Llavors hi ha tot uns boxs a terra quadrats i a dins d'aquest box, que són armariets, hi havia uns números a sobre de cada. Llavors quan anaves entrant, clar tu primer anaves amb la teva amiga, però et deien *"tu cap aquí i tu cap allà"*. Et deien *"tu cap aquí"*, però sense veu, ells ja anàvem vestits com aniríem vestits després nosaltres i amb les màscares posades. Tu no vas saber mai si t'havia atès una dona, un home, jove, gran, perquè vas sentint una veu—

Paula Merino: Per què la veu era d'un robot, o era d'un home...?

Sandra Bosch: Era una veu en off, com si diguéssim, però fins que no va estar tothom, anava sortint a una pantalla donant ordres del que havies de fer: entrar en silenci, fes el que et diguin, el que et vagin indicant... però tot era molt en silenci. Clar ja ens van separar en aquestes línies, tu imagina que es la sala així gran i era tot de línies, cada línia hi havia com, et dic, quaranta persones, o sigui, hi havia moltíssima gent, i en aquests boxs et feien posar darrer d'un número, tu tenies un número i aquest número havies de memoritzar perquè es on deixaries les teves pertinences, la teva bossa, mòbil, ulleres... tot, aconsellaven que ho deixessis tot. I dintre d'aquest box trobaves un vestit, uns guants, uns peücs i una màscara, i t'ho havies de posar tot. En aquesta pantalla gegant t'anava donant l'ordre en què t'havies de vestir, i tothom ho feia igual. Em vaig adonar que no feia falta gaires explicacions, i que la gent obeïen i seguien les indicacions sense qüestionar res. Sense saber qui estava la darrera. Clar, tot aquest procés està molt a l'expectativa. Quan després a través de la veu en off i les pantalles que et comencen a dir *"ara passarà això"*, també t'expliquen que res del que passi a dintre està programat, en el sentit de dir que, la reacció de les persones és espontània, per tant, si algú crida, plora o passa alguna cosa, no està preparat, ningú de l'organització no et tocarà mai, i si algú et toca, no és de l'organització, i que si en qualsevol moment vols marxar de l'experiència, només has de buscar, a cada lateral d'aquest cub on havíem entrat, hi havia a cada lateral dues portes, i davant de cada porta hi havia com un tamboret i una persona també amb màscara i el vestit, asseguda, que eren els que indicaven els llocs de sortida per si algú volia sortir, però si sorties no podies tornar a entrar. I d'aquestes files es va anar fent una per entrar en aquest gran cub negre, fosc.

Carlota Ibor: Que intimidant, no?

Sandra Bosch: Sí. Clar, però es aquesta barreja entre curiositat i la intriga de dir *"on m'he posat i que passarà aquí"* ja us dic, anava sola, vull dir... saps aquella cosa que dius *"bé"*. També vaig pensar *"ni que hagués vingut amb les meves superamigues"* perquè ens hagueren separat igual a dins, i a dins no et pots identificar, perquè un cop et posaves el vestit, els guants, els peücs i la màscara, clar, no pots reconèixer ni els peus, ni la roba, o sigui no se't veia res. No sabies qui tenies al davant, només veiés els ulls i el vestit.

Carlota Ibor: Te'n vas sentir lliure de fer el que volguessis, o et vas sentir exposada o jutjada d'alguna manera? Es a dir, et vas sentir bé quan feien les preguntes, amb total llibertat o et senties exposada?

Sandra Bosch: Al principi, bé, no ho sé. Tal com lliure... sí que es veritat que el fet que ningú es reconegui, jo crec que ens va afavorir a fer que contestessin amb honestedat,

perquè total, ningú sabia qui hi havia dins del vestit. Per què et van fent preguntes, i hi ha unes llums, clar, és molt fosc, el que passa que el fet que els vestits siguin tan blancs hi ha com un darrere-fons violeta que fa que vegis que no et topis amb la gent perquè, si no ens fotríem d'hòsties i llavors, hi havia molta gent, i et feien moure. Et deien: *“Empezar a dar vueltas por la sala, muévete, muévete por la sala, siente la música”*. Primer et fan una mica de baixada de volum, de què et centris en el lloc on estàs. Després et diuen que vagis als cercles de llum en el terra si la teva resposta és “sí”, i que vagis a les línies de llum en el terra si la resposta és “no”. Llavors et comencen a fer preguntes. Bé, primer són preguntes com molt..., no et suposa res; *“ets home o dona”* o *“et sents home o dona”* que això també, això em vaig fixar, no es “ets”, és “et sents”, saps? Les primeres no et suposaven gran problema. A mesura que anava pujant el grau de... de preguntes que són molt més personals, potser es quan dius “hòstia!”. Clar, molt ràpid dius “no passa res”, però sí que després vas pensant; *“aquí esteu fent un estudi”*. Perquè, ràpid tu també te'n adonaves, que hi havia preguntes bastant surrealistes que deies *“ostres! Doncs 20 que han anat cap allà, ara venen cap aquí”* i començaves a relacionar coses.

Paula Merino: Com era l'ambient de l'experiment, quin aire es respirava?

Sandra Bosch: Molt de silenci, la gent molt respectuosa. Em va sobtar moltíssim perquè no es fàcil eh, bellugar a tanta gent. Tanta gent i que es comportés i que seguien les indicacions i no qüestionaven res, o sigui. Una mica que et fa por perquè dius *“ostres, hem vingut, o sigui, ho fem d'una manera vengam, nos entregamos aquí y pase lo que pase”* que està bé, perquè clar, si vens a jugar, jugues. Però sí que em va sobtar això, i també molt de silenci i molt participatiu. I respectuosos també. Perquè en les preguntes també hi havia moments que et deien, per exemple, clar, és que anaven pujant de to. Per exemple van començar *“has sentido alguna vez muy triste, decepcionado?”* o sigui, com entrant en... saps? I tot això la gent estàvem caminant, perquè tota l'estona havies d'anar en cercles, donant voltes, i ara *“cambiò de rumbo!”*, estaves en moviment. *“Te has sentido triste, decepcionado, tal y cual... si es que sí, si es que no. Has pensado en haberte suicidado? Si, no.”* Però la gent de seguida es col·locava, que deies “hòstia!”, però si no sabies el que anaven a preguntar. Però hi havia com aquesta entrega. Que es quan et dic que anaves associant coses, perquè després per exemple dels que van dir que alguna vegada havien pensat a suïcidar-se, o sigui *“alguna vez has pensado en suicidarte”* després anava apujant el to. *“Alguna vez has hecho los preparatorios y...”* un altre cop, “sí o no”, i s'anaven bellugant als cercles i a les ratlles. Clar, tu veies el volum, almenys el volum, tu no sabies qui hi havia, no identificades a ningú, però tu veies el volum. Deies *“mira aquest grup, un grup cap aquí, i cap aquí ara s'ha dividit”*. Com per exemple, si alguna situació de vida t'havia fet enfadar molt molt i havies desitjat matar a algú. I que fins i tot ho havies idealitzat, és a dir... i, bé clar, es que flipaves, i ja es veia també molta gent que les preguntes li impressionava i es quedaven com aturats al marge immòbils, vull dir, no feien res, es quedaven com espectadors. Que fins i tot deies *“home, no poden haver-hi vuitanta a l'organització aquí parats”*. Per tant, era una reacció dels participants.

Paula Merino: En algun moment et vas sentir poderosa pel simple fet de ser anònima?

Sandra Bosch: Jo no. O sigui, sensació de poder no. Ara, la tranquil·litat de poder respondre el que penses, el que sents, sense sentir-te jutjada si. Que de fet, es a dir, jo crec que aquest experiment porta a la pràctica el que, de forma natural, vivim sempre. És a dir, la

màscara, que per exemple Claudio Naranjo, que va ser un psicòleg molt important que va desenvolupar l'estudi de l'anagrama, del caràcter, que ja havia començat un altre psicòleg, però ell el va finalitzar. Ja parlava en cada un d'aquests caràcters que hi ha una màscara per sobreviure. I crec que aquest treball, és a dir, aquesta experiència feia, evidenciar això que ja fem de forma natural. O sigui utilitzem una màscara per fer-nos veure al món, i per amagar les nostres debilitats i les nostres pors, saps? Doncs era com evidenciar que portem aquesta màscara, perquè al final de tot, quan ja havien fet moltes preguntes, bé, va haver-hi de tot, perquè a més hi havia contacte també, perquè quan, per exemple, van fer la pregunta aquesta si havies estat *"cabizbajo, triste, has pensado que quisieras morirte"*, després *"has pensado en suicidarte"*, van anar quedant persones, i aquestes persones als cercles es van anar posant al mig, al centre de la sala. Clar els altres quedaven aturats al voltant, i unes de les següents va ser: *"sientes que necesitas ser abrazado?"* I s'anaven fent aquests cercles i la gent s'anava movent més a poc a poc, però seguien contestant, o sigui seguien la veu. I aleshores deia *"si quieres ser abrazado, date la vuelta. Si quieres abrazar, acércate y abraza."* I la gent, doncs, dels cercles que havien anat fent aquestes respostes entorn aquest tema, que es van girar, els altres que estaven d'espectadors es van acostar i els van abraçar. I es van estar així una estona, i era impressionant. O sigui, i com que hi havia tant de silenci, i no hi havia res més que intervenir més que lo que... més enllà de lo que tu podies veure, que era poc, clar, que et queda? L'oïda, i poca, perquè *"solo había la música y nadie hablaba, y el, tacto"*. I ens abrasàvem i arriba es a sentir el batec de l'altre, i els canvis de batec, es impressionant. Perquè tu l'abraçaves després d'aquesta pregunta, o d'aquesta necessitat exposada, i el cor li anava molt ràpid, i l'estona de tu estar abraçada a aquella persona, el cor li anava afluijant, afluijant, i la respiració... clar, es que... el desfoc de *"ja està..."*. Clar, era bastant... maco i dur a la vegada, perquè clar, hi havia molta gent amb respostes que, et sorprenia, que deies *"ostres"*, i no t'ho hagueres imaginat.

Carlota Ibor: Quan vas estar sotmesa a l'anonimat, vas ser sincera amb les respostes que vas donar o vas mentir? Per què?

Sandra Bosch: No, vaig ser sincera, perquè em sentia amb la confiança de què no... bé. També perquè jo tampoc no jutjava, vull dir ho vaig viure com ho que era, una experiència. Llavors vaig dir *"bueno, si jugamos vamos a jugar. Me engaño a mi misma"*.

Carlota Ibor: I ara deixant l'experiència de banda, haguessis respost amb total sinceritat?

Sandra Bosch: Haver respost amb la total sinceritat? Depèn de qui em fa la pregunta depèn del foro, es a dir, aquí les preguntes que van fer servir en aquest experiment, si me les fa un terapeuta, una psicòloga o una amiga li contestarà amb sinceritat. Si me les fa un desconegut, doncs algunes l'obviaré, no l'enganyaré, però no li diré tota la veritat, saps que et vull dir? Perquè clar, n'hi havia que eren molt personals...

Carlota Ibor: Però tu sent anònima igual.

Sandra Bosch: Sent anònima igual...? No ho sé, perquè... no ho sé. Si haguessin de quedar registrades potser no. Si fos de manera espontània, potser si. Però clar, es que és molt diferent l'anonimat que pots tenir en una experiència així, que ja et dic, que igualment tenen totes les dades, tot i que no saben quin *"muñequito de los que se movían de aquellos"*

trescientos de allí, era esta, este o el otro". L'anonimat per exemple darrere les xarxes, per mi no es del tot anonimat, s'acaba sabent qui es. Llavors clar, darrer d'una aplicació informàtica, per exemple, no sé, per dir-te, ara fa poc a la feina ens van fer una xerrada del tema de la son, de la importància de dormir bé i tal. I ens van dir "*si voleu, podem fer una enquesta del vostre ritme de son, de com dormiu. I se us donaran unes pautes, unes indicacions.*" Com la fa la meua empresa, jo no l'he volgut fer, no em genera confiança.

Paula Merino: Creus que les teves respostes haurien variat depenent de l'entorn, sota l'anonimat o exposada?

Sandra Bosch: Clar, depèn de l'entorn. Depèn de qui te la fa la pregunta, o amb qui la comparteixes la resposta, clar. Perquè vejam, jo contestaria el mateix perquè penso "*bueno, muchas de las cosas que es van tractar, jo me les he treballat.*" I les... i... no sé... crec que no tinc res... no tinc res que no pugui compartir. Però si que es cert que hi ha "*foros*" on no pots ser tu mateix, que d'això també ve lo del Claudio Naranjo, que t'has de protegir, i la màscara forma part de la teua protecció, no? Quantes vegades ha passat algú que dius "*com estàs? Com va tot?*" I et diu "*bé!*" rient. I aquell "*bé rien!*" saps que es una màscara, perquè li està passant alguna cosa a la feina i que ho està patint, però ho està sostenint, i ho està amagant darrere d'un somriure. Com el mateix que et pregunta "*com estàs?*" cordialment a l'ascensor, perquè de vegades li dic "*vols que t'expliqui com estic?*" I diuen "*no*". Era com "*hola, que tal?*". Per tant, la màscara aquesta té diverses utilitats, i llavors depenent del foro, doncs bueno... perquè no tinc res per amagar ho haguera compartit, però penso que algú que no s'ho ha treballat o que té alguna cosa per amagar, l'anonimat t'ho facilita, poder-te deixar anar.

Paula Merino: Llavors, creus que l'anonimat va afectar les teves respostes?

Sandra Bosch: En el meu cas? No. Però per les altres persones, jo crec que sí. Que, és a dir, en aquest experiment, facilita que la persona es deixi anar i que, que pugui donar la resposta sense por al "*que diran*" i a ser jutjat, per què no identifiquen. Que de fet jo crec que es el que genera, l'anonimat en diferents àmbits, en altres àmbits també. No sé, abans heu comentat lo de l'assetjament, i jo crec que ara hi ha més assetjament que abans perquè hi ha més anonimat. I perquè abans, tu t'enfadaves i et barallaves amb una nena a l'escola, i la veiès plorar, i l'efecte, l'impacte que havia generat aquella baralla en aquella persona, a tu t'arribava. Llavors, havies de ser molt freda o estar molt malalta per no connectar amb una emoció d'empatia i pensar "*hòstia, que estoy haciendo*" I reflexionar. Avui en dia no, per què jo puc fer mal a una persona que no conec de res, que viu a l'altra punta del món, que no sap ni qui soc jo, i jo no sé ni qui es ella, però jo li he fet mal només amb un comentari, amb un vídeo, amb un... ves a saber amb què? Jo i "*todos los tropecientos mil que se apuntan*". Llavors clar, el mal que rep aquesta persona, o sigui l'impacte que li genera, els altres no en tenen constància, no ho viuen, i com que no ho viuen, es molt més fàcil fer mal.

Paula Merino: I vas aprendre alguna cosa gràcies a aquesta experiència?

Sandra Bosch: Sí, això, que la màscara també de vegades es necessària. Perquè en les formacions que havia fet, sempre era per treballar el tema de la màscara, "*y vivir en la autenticidad*", però vaig pensar "*sí*", però malauradament, és el que diem: també vivim en una societat que es molt cruel, i a vegades la màscara, doncs també és útil.

Carlota Ibor: Vas sentir que les respostes eren generalment controvertides?

Sandra Bosch: Bueno, controvertides que vols dir, que eren fortes?

Carlota Ibor: O sigui que podrien crear controvèrsia

Sandra Bosch: No per què no es generava debat.

Carlota Ibor: No, però vull dir, aquestes respostes en un "món real", dites per algú que no és anònim, podrien crear controvèrsia?

Sandra Bosch: Bueno van posar en situació de dificultat perquè clar, quan van fer la de "*¿si has odiado a alguien tanto que has pensado y idealizado que se muriera... que lo matabas?*" "*¿Que lo matabas?*" o "*¿has pensado incluso en como hacerlo?*" Clar, i jo vaig notar aquest "d'allò" que hi ha preguntes que tu dius "*ostres...*" és que et quedaves quiet perquè... "*¿cómo?*" I llavors veiés la gent que es bellugava i llavors tu passaves a ser espectador. Algunes tu contesta es, en altres tu no podies ni contestar perquè tu deies "*¿perdona...?*" Perquè et quedaves... et sorprenia molt, perquè no era una, vull dir, era com una bateria de preguntes amb uns segons de... d'allò i com que ja havies après, que la rodona era "*si*" la ratlla era "*no*", clar i ara era com, era com un mantra... eren molt seguides, no era una sola pregunta. Era amb un camp... com si diguéssim, era com el de la pena, la tristesa... fins a arribar al suïcidi, passaves per moltes preguntes que envoltaven el mateix sense dir el nom, saps? Fins que arribava la paraula de pes, com pot ser el "suïcidi", o "l'assassinat" o la "violació"...

Carlota Ibor: Basant-te en les respostes de l'experiment, creus que el món seria més sincer si fos anònim? I més segur?

Sandra Bosch: No sé fins a quin punt. Clar, sincer en quin moment?

Carlota Ibor: Sempre.

Sandra Bosch: Que anéssim cada dia amb un vestit d'home com aquell?

Paula Merino: Fas una pregunta i sempre diguessis la veritat.

Sandra Bosch: No ho crec eh, jo crec que l'anonimat, és a dir, l'anonimat és una condició, d'acord? És com si jo em posés un disfressa. Jo em puc posar un disfressa de pallaso i fer pallassades i fer riure als nens. Jo em puc posar un disfressa, fer pallassades i endur-me'n els nens. Com la frase aquella "*el hábito no hace el monje*" Per tant, no sé, jo crec que l'anonimat és un vestit, com aquell dia amb el vestit d'home i la màscara. Però depèn dels valors de la persona, del contingut, "*de lo que hay dentro*", en faràs un bon o un mal ús, i per desgràcia jo crec que no us faig gaire espòiler amb això, tenim un món no molt bo, perquè "*el buen uso es el poco y lo tenemos de cuidar y mucho*".

Carlota Ibor: I creus que seria més segur?

Sandra Bosch: L'anonimat?

Paula Merino: No, el món, si tothom estigués sota l'anonimat.

Sandra Bosch: No, per què mira per exemple; la meva feina, és a dir, nosaltres vivim en un país molt garantista. Quan parlem de drets, és molt garantista. Vivim en un país molt garantista, i dius, "d'acord", per una part està bé. Vaig anar on vaig fer l'escola de policia i ens van fer dret penal, que en principi doncs dius "*Oh és que si és dolent, mereix tota la pena*" i dic clar, va vindre un fiscal a fer la formació i em va dir "*Sandra, però qüestiona't que quan tenim a aquest senyor assegut allà a l'estrat, diu, tu no saps si realment ho ha estat. Has de provar, has de tenir tot el recull, totes les evidències probatòries que incriminin a aquesta persona, que ha fet allò, perquè i si hi ha un error?*" Clar, li has donat totes les garanties. Que dius: "*vale, te lo compro*". Què passa? Que amb totes aquestes garanties, vivim en un món que "*hecha la ley, hecha la trampa*", totes aquestes garanties que es fan perquè ningú surti perjudicat quan no li toca, deixa escletxes per què als més pillos o els més dolents, utilitzin aquestes escletxes per fer les seves. Llavors dius, vale, "*¿cuantos inocentes pagan por pecadores? Pocos. ¿Cuantos pecadores se aprovechan de las circunstancias de los inocentes? Muchos*". Ara mateix amb el tema de la feminització, amb el tema que, per exemple, que van dir que ara la llei recull que per sentir-te home o dona, no fa falta ni un informe psicològic mèdic, que abans necessitaves, abans et demanaven que et canviessis el nom al DNI, i el sexe. O sigui tu deies "*no yo me siento hombre, que en mi DNI ponga que me llamo en vez de Sandra, Manolo y me siento hombre, vale? Que lo ponga allí porque yo me traigo un informe de una especialista psicologo y psiquiatra que dicen que estoy haciendo toda una terapia porque yo me siento hombre*". I a més a més amb un compromís de canvi de sexe, vale? "*Físico*". Ara no, ara "*dice que con solo que tu me digas que te sientes hombre, yo te voy a tratar de hombre*". I què ha portat això? Per exemple, en processos selectius de mossos, hi haurà molts nois que per afavorir-se, és a dir, per gaudir de les condicions favorables que es donen a les dones, per què es vol feminitzar més el cos, s'aprofitin de què, de la condició de la dona, de ser dona no sent dona. I això ha passat a la guàrdia civil, que va sortir a la tele, i fins i tot, i ara et poso en una oposició, que diràs "*bueno mira, a ver, dentro de lo que se va a favorecer*", aquest que va sortir dient "*no esque yo soy Manolo pero no me siento hombre, yo me siento mujer*" estava separat amb un fill, estava dient això per què volia ascendir i volia que se li fessin els barems com una dona, pero esque, mes a mes volia que el jutge, que havia fet la sentència, el conveni regulador de la pàtria potestat del menor, amb els acords, revisés tota la causa perquè ell es considerava "*madre no gestante. Claro, con los derechos de una madre*". Ho veus o no? "*Se ve que lo que no habia conseguido como hombre, lo quería conseguir como mujer, hombre que me siento mujer*". Clar, dius vale, "*¿está en todo su derecho? Sí*." Però tu creus que ell ho va fer perquè se sent dona? O perquè sap alguna cosa d'aquesta llei? I a qui afectarà realment? A part de la seva dona i el seu fill i qui sigui, és igual, a qui afectarà? A totes aquelles persones que com a home, se sentin dones. Perquè fan un mal ús, ho veus o no? I l'ésser humà ho fem amb tot, fem un mal ús de tot. Vam fer lo de la revisió de la pena, o del consentiment amb el tema dels abusos sexuals, que això ha sigut molt gros! "*Si la víctima no te ha dicho que no, no se sabe si ha habido o no consentimiento*", com pot ser això? Saps els agressors que s'han beneficiat d'aquesta clàusula? És a dir, està bé tenir unes garanties, però s'ha de mirar molt bé, és a dir, totes aquestes garanties, i tot aquest concepte. L'anonimat podria fer, per exemple, dic jo, com a policia, jo identifico a algú al carrer, jo vull saber qui és i quins antecedents té, i quantes vegades se li ha identificat, i en

què ha estat fotut. Jo ho necessito saber, primer per la meua seguretat, i després per saber si he de continuar fent accions. Llavors clar, si comencem amb l'anonimat seria que no hi hagi un registre de dades, tot i això, el dia d'avui, en aquest país tan garantista que tenim, si tu has comès un delictes i has anat a presó, al cap d'uns anys, depenent de quin delictes, tu pots demanar que això es cancel·li, i se't borra l'història. És com *"que no ha pasado nada"*. *"En que casos crees que afecta más en esta situación? En abusos sexuales a menores. Claro, i tu te crees que una persona que ha podido, ha sido capaz de abusar de un menor, no lo volverá a hacer?"* Clar, si que li dones la garantia a aquesta persona que *"nunca más nadie sabrá lo que has hecho"*, però punyeta, *"lo que has hecho no es poca cosa, lo puedes volver a repetir. ¿Quién me garantiza a mí que tú no se lo harás a mi hijo?"* Ho veus o no? Llavors és molt perillós, és un tema que s'ha de mirar amb molta cura, i llavors l'anonimat no se fins a quin punt ens donaria garanties o al contrari. Perquè és el que està passant amb l'assetjament. *"¿Quién ha publicado el vídeo? Hasta que no se hace una buena investigación y se encuentra de dónde salió"*, i un cop ho has compartit deu vegades, allò es multiplica per cent i per mil i deu mil i bueno, *"has destrozado a la víctima"*, i explica-li d'on va sortir, a la víctima al final li és igual, la cosa és que al final tothom sap qui és el responsable, i què ha fet. Jo lo de l'anonimat no ho veig, el tema de la protecció de dades, per exemple ens passa. Nosaltres som dins de mossos, una oficina que atensem els mossos, vale. No en passen les dades de les baixes llargues, a les nostres oficines te molt de sentit quan hi ha una baixa molt llarga, perquè dones una assistència, una atenció, no? Per derivar-los al servei psicològic, o... Tema de protecció de dades, dius *"si sí, però quan vols bé que em truques"*, Protecció de dades, a mi em truquen cada dia com, quatre o cinc trucades de no se qui és, l'altre dia... mira, fins i tot al telèfon de la feina, que em va trucar una noia *"hola buenos días..."* Dic *"mira, perdona, no se de que empresa eres"* ella al seu rotllo, eh, com si no m'escoltes. Dic *"a ver, perdona, estás llamando a un teléfono de propiedad del departamento de interior, es un teléfono de la policía, no me puedes llamar para publicidad, bórralo de la lista."* *"Bueno, pero me lo tienen que acreditar desde la policía"*, i dic *"A ver, estamos de broma o que pasa aquí? Què t'estic dient que estàs trucant a la policía, fes el favor de penjar!"* Un telèfon oficial. *"Bueno señora, puede hacer una encuesta? Le voy a preguntar..."* Mira, em va agafar... Clar, la vaig penjar i bloquejar, però dius, vejам, i jo amb aquell mòbil us asseguro que no he entrat ni a internet... com tenen aquell mòbil? Què està més protegit? Jo no he entrat ni a internet amb aquell mòbil... lo just, *"las llamadas del trabajo y ya está"*. Confidencial total. I els whatsapps de feina, res més. Doncs ens passa a tots, i vosaltres jo no se si rebeu cada dia, o quan et truquen a les 7 del matí un dissabte... Em van fotre un ensurt... Un em diu *"Señora, tiene un problema"* jo sincerament li vaig dir *"Tu sí que tienes un problema, hijo de puta, me acabas de despertar! De donde coño me llamas?"* I ve i em diu *"Usted tiene un virus en el microsoft"* i dic *"En el microsoft? Tu puta madre!"* Em vaig enfadar molt. L'anonimat, que vols que et digui...

Paula Merino: Doncs ja està. Moltes gràcies per al teu temps, ens anirà molt bé per al nostre treball, ja que podem treure moltes conclusions a partir de les teves respostes.

Carlota Ibor: Moltes gràcies per tot.

3.2.1.1 - Conclusió de l'entrevista

La conclusió que hem extret a través de les respostes que ens ha donat la mossa Sandra Bosch sobre l'experiment que va realitzar "Real Self" són diverses, i revelen aspectes importants sobre el comportament humà en situacions d'anonimat. En primer lloc, es pot afirmar que la majoria de persones, quan es troben en una situació en què ells mateixos són anònims i el seu entorn també ho és, tendeixen a expressar-se amb més llibertat. Aquesta es tradueix no només en la veracitat de les seves afirmacions, sinó també en la disposició a compartir aspectes íntims o personals que, en un context en què la seva identitat estigués exposada, probablement no revelarien.

Ens hem adonat també que l'anonimat és un fenomen que sovint es percep com un aspecte negatiu per la societat actual, ja que pot donar lloc a diversos problemes, especialment en l'àmbit digital. La facilitat amb què es pot aprofitar d'aquest fet per cometre actes il·límits ha generat una preocupació creixent. Quan una persona oculta la seva identitat, es pot sentir més deslligada de les responsabilitats i conseqüències de les seves accions, fet que sovint condueix a comportaments perjudicials, ja sigui com produir estafes, aprofitar-se de les condicions d'alguna persona o llei, vulnerar la intimitat d'algú...

3.2.2 - David Montserrat

Carlota Ibor: Abans de començar, volem agrair de veritat que ens hagi deixat fer-li aquesta entrevista, ja que per la seva posició creiem que ens podria donar unes molt bones respostes per algunes parts del nostre treball de recerca, que tracta sobre el paper que pren l'anonimat a la nostra societat actual. Comencem la primera pregunta:

Carlota Ibor: Com creu que afecta l'anonimat en la nostra societat actual?

David Montserrat: Clar, aquí hauríem de fer un plantejament, en el qual diem que una opinió anònima, en funció també d'entendre on ve aquesta opinió o aquesta notícia o aquesta informació, no? Jo crec que amb base això doncs pot... El que em plantegeu, que com afecta, doncs clar, si es planteja, doncs jo què sé, que a través de Twitter algú o anònimament dona una opinió sobre "*alguna cosa*", doncs bé, té dret a opinar. Perquè la llibertat d'expressió és un dret constitucional i tothom té dret a expressar-se lliurement, però fer-ho de manera anònima, jo crec que no té cap mena de transcendència. Vull dir, per fer una cosa anònimament no la facis. No exposis, o no t'expressis, o no opinis. Una persona, doncs que té, per exemple, en una revista, una columna on pot expressar la seva opinió, doncs em resulta bastant bé, i per fer aquesta opinió, mai millor dit, i a més a més, s'expressa lliurement, podem estar d'acord o no amb la seva opinió, però ho està fent, com si diguéssim, amb un mitjà, entesos? I amb un suport, perquè aquesta opinió tingui una transcendència, o arribi a l'opinió pública, però quan alguna persona anònimament intenta expressar, doncs, una opinió, jo crec que afectació... si aneu per aquí vosaltres, eh? Aquest és el meu plantejament. Doncs no sé quin sentit té, sincerament. Per mi, com a llicenciat en comunicació. I jo em vaig llicenciar en publicitat i relacions públiques, perquè m'agrada molt el concepte de comunicació corporativa. Jo crec que l'anonimat no és bo, entesos? Per què una persona que vulgui expressar-se, o exposar això, doncs, una opinió, o recollir en un article, o en un, això, una columna, una experiència o mai millor dit, també,

m'estic repetint, una opinió, ho fa no des de l'anonimat, sinó des del fet de signar com a persona amb nom i cognoms, d'acord? A més, ara amb les xarxes socials, tot i que tenen una incidència molt important, i són molt necessàries, no són mitjans de comunicació com els que coneixem, com pot ser la ràdio, la premsa, la televisió, d'acord? No són mitjans tradicionals, sinó que també formen part del que són els mitjans de comunicació, però jo com a tal no els considero, són xarxes socials, d'acord? Twitter, Facebook, Instagram, tenen jo crec que un altre objectiu, que els mitjans de comunicació el que fan es, a l'opinió pública, donar una informació que prèviament han contrastat, entesos? Que son fonts d'informació que han estat elaborades per periodistes o llicenciats en comunicació i que tenen un fonament i una intencionalitat, una, no sé, en un escrit anònim, què busques? Ah, doncs, gràcies, no se, gràcies per la teva opinió, però no m'interessa si no em dius qui ets, que busques, què intentes, o per què et vols expressar o que vols comunicar, val? Jo m'ho plantejo així.

Paula Merino: Creus que el món seria a més sincer si fos anònim?

David Montserrat: No, per què l'anonimat pot amagar una mentida, jo crec que les veritats són com he dit abans, informacions que es contrasten, que són verídiques, d'acord? Que intenten aportar coneixement amb alguna cosa, i clar, també algú anònimament pot fer-ho de manera altruista, i pot voler educar o ensinistrar o facilitar-nos informació. Escolta'm doncs molt bé, però si no persegueixes cap mena de finalitat com aquestes que deia, no se perquè ho fas, doncs, com abans, no t'he demanat que donis la teva opinió si no la volem. Però crec, per això us deia, que la informació ha de ser verídica, contrastada, i no pot amagar un anonimat, al contrari, doncs els mitjans de comunicació tots tenen una línia. La Vanguardia, doncs té uns continguts que, doncs, els diferents responsables de les diferents seccions, valoren, exposen, plantegen i no van cap a una línia doncs això, agressiva, sinó sempre, molt més amable qualsevol mena de notícia, tant de l'àmbit polític com esportiu com social o econòmic, això és depèn del que busquin els mitjans. Clar, una informació anònima, quina línia editorial segueix? Què busques? Què vols?

Paula Merino: I més segur? Creus que el món seria més segur si tothom fos anònim?

David Montserrat: No, no perquè l'anonimat és el que us deia, pot amagar un engany, i jo crec que, et trobes segur quan coneixes, quan saps qui hi ha al darrere, quan saps la intenció, com deia al principi, quina és la seva edició, la seva emissió, perquè fa una exposició d'uns fets, o d'un relat, o ens pot explicar una història, d'acord? O per què dona una opinió... Jo crec que això, la seguretat aniria lligada a l'anonimat, vull dir, no ens podem sentir més o menys segurs perquè les informacions que rebem o no són anònimes, però sí que des d'un altre punt de vista, pot donar seguretat, no sé, d'una informació ferma, doncs et pots sentir més segur quan saps qui hi ha darrere. Si no saps qui hi ha darrere una porta no obres, No?, doncs el mateix amb la informació. A mi, tinc aquest criteri, eh?

Paula Merino: Creus que l'anonimat actualment se li dona la importància que mereix?

David Montserrat: Que si se li dona? Clar, una mica reiterant-me amb les respostes, crec que, doncs, que per mi no té tanta validesa, en un sentit, perquè sinó, per què ho exposes? Si no vols que se't conegui, no sé, la majoria de persones, doncs que fan coses que volen que transcendeixin no són anònimes, són públiques, i precisament ho fan en un àmbit de

transparència, estem molt, també per exemple, la transparència amb l'àmbit, per exemple, de l'administració que busca ser transparent, i la generalitat té, doncs, ha doblat, a través d'una llei de transparència i de drets, l'accés a la informació que genera una institució per a què els seus administrats puguin conèixer les seves, com si diguéssim, relacions amb les persones que són usuàries de les entitats públiques, no? Per exemple, doncs la casa reial també ha fet doncs com una llei de transparència, ha basat el regnat del rei felip VI amb la transparència, no amb l'anonimat, no amb amagar informació, no? No sé, faig aquí unes comparatives, o posar uns exemples de les administracions que poden ser properes, com la generalitat, com a institució autonòmica, o bé com una institució de l'estat com pot ser la casa del rei o la reialesa, que també busquen precisament aquesta transparència, i que les persones coneguin les seves activitats. Si no ho fessin, potser estaríem dubtant precisament del que fan si són tots parents, i no són anònim entre cometes, o com la llei aquesta de transparència que crea la Generalitat de Catalunya que fa que els administrats o que fem ús de l'administració pública catalana ens sentim, com si diguéssim, amb garanties de l'administració. És amb transparència. D'acord?

Carlota Ibor: Llavors, canviant el tema, des del seu punt de vista, com a policia, per dir-ho d'alguna manera, ha trobat casos on l'anonimat és present?

David Montserrat: Sí, doncs mira, jo treballo en l'àmbit de les relacions institucionals i rebem comunicacions que ens arriben des del cos nacional de policia, i a través de la nostra, com si diguéssim, qüestió corporativa, tant correus anònims com comunicacions anònimes, d'acord? Així, clar, habitualment gent que, doncs, dona a conèixer una informació, un relat que és d'una perspectiva anònima. Clar, si vol que fem alguna cosa, escriuen de manera tan concisa que tu no els hi pots preguntar perquè ho fan, que és el que us deia abans, quina és la intenció, i hi ha informacions que sí que són bones, però, no sé. Jo és que, el que us deia abans, jo desconfiaria d'una cosa que és anònima, per què, amb quina intenció ho fan? Passa algun dia i ens ho expliques, i hi ha moltes maneres de poder expressar, per exemple, l'àmbit de la violència masclista, doncs hi ha telèfons d'atenció a la víctima, on durant les 24 hores del dia els 7 dies de la setmana una persona pot anar a aquestes oficines i pot expressar-se, no?, no enviar un anònim de dir "Soc maltractat o maltractada", és a dir, d'on truques? O d'on escrius? Falta informació, i això sí que ens ho hem trobat, i potser és millor no fer-ho de manera anònima. PEr tant, estem veient que l'anonimat no té gaires bones coses.

Carlota Ibor: Alguna vegada hi ha hagut que tu estiguessis sota l'anonimat?

David Montserrat: No, és que clar, aquí, jo no... A veure, jo no diré espectador de l'anonimat, però jo com a... Jo treballo en una àrea de relacions institucionals, i jo no faig unes funcions d'investigador, no soc un policia judicial, d'acord? Jo treballo en una oficina, amb l'àmbit de la comunicació corporativa, que és del que soc especialista, i clar, sí que hi ha respostes que donem de qüestions, però no de l'àmbit judicial, sinó de les consultes que ens fan ciutadans, responem d'una manera genèrica, com a mossos d'esquadra, no anònimament. Jo mai he donat una resposta anònima, si la puc donar, jo la dono com el nom o els cognoms, o el nom de la meva institució, on treballo i represento. Clar, és que canvio basant-me en això que jo no soc un policia judicial, si no treballo en una àrea de relacions institucionals on donem respostes ciutadanes val? Algunes d'elles són consultes que ens fan a través d'una qüestió corporativa, poden ser anònimes, però la majoria són

persones que escriuen amb els seus noms i cognoms, i nosaltres responem sempre també de manera, doncs amb el que és, amb una signatura corporativa i de manera interna, amb un signe.

Paula Merino: Seguint amb aquesta pregunta, alguna vegada també has estat sota l'anonimat per fer de periodista?

David Montserrat: No he exercit mai des de la... No he exercit si no és des de la institució que represento, és a dir, en la que estic, perquè vaig acabar la llicenciatura treballant ja a mossos d'esquadra, estava a l'àrea de comunicació, i responíem de manera, doncs, corporativa, no nominal, perquè clar, hem deixat de ser funcionaris, i no ens podem individualitzar, tots els membres del cos, sigui on sigui que estem destinats, no podem personalitzar les coses... Jo en aquest cas no he fet servir l'anonimat sempre bastant-me en això

Paula Merino: Com creus que ha afectat l'avenç de la tecnologia amb l'anonimat i amb el vostre treball?

David Montserrat: Jo crec que, com he dit en principi, negativament, perquè més que mai s'utilitzen les xarxes o mitjans digitals per no, doncs, expressar qui ets, d'acord? Després es podia fer en una carta i en paper, però avui en dia més que mai. Això ha proliferat aquest anonimat.

Carlota Ibor: en un futur, creus que l'anonimat serà més present al nostre dia a dia, sobretot amb l'avanç de les xarxes socials i la IA...?

David Montserrat: Si potser sí, igual que ara, jo crec que no hi ha res com el cara a cara, el poder parlar el que us deia, una persona que vol ser atesa ha d'anar a una comissaria, una persona... És com vosaltres, podeu estar en una classe, i és millor estar-hi asseguts que fer-la per digital. Si estiguéssim prenent un cafè els tres podríem veure les nostres reaccions, plantejaments, la gesticulació, ostres, moltes coses. Ens podríem explicar més exemples... Potser així és molt més fred. Jo crec que les xarxes socials són bones, i la IA també, però per algunes qüestions, però per d'altres, com dieu, poden perjudicar, no ho sé, eh? No tinc una bola per poder veure que és el que passarà.

Paula Merino: Clar és difícil, sense saber el futur, però clar, veure més o menys des del teu punt de vista, a veure què creies, què pensaves. Has notat algun tipus d'evolució en els crims en relació amb l'anonimat?

David Montserrat: Clar, és que jo no soc policia judicial, per tant, no us puc donar una resposta en aquest àmbit, jo suposo que l'anonimat no només en l'àmbit criminalística, ha pogut... Per això estan les investigacions en l'àmbit, criminal, d'acord? Crec que no, en aquest sentit, no crec que hagi afectat amb l'anonimat, sinó que el que comet un homicidi, un assassinat, doncs ho trobo igual que fa cent anys o cinquanta o vint anys. Crec que aquí no té per què haver afectat en aquest àmbit que estàvem parlant abans del que és l'anonimat a les xarxes socials amb el que pot ser l'anonimat en una acció criminal. L'execució, potser sí que hagi estat basada en algun tipus de xarxa social, i utilitzant

l'anonimat. Això no es descarta, però la consecució del crim, crec que... tant com si és un assassinat, unes lesions...

Carlota Ibor: Llavors, com ens has comentat abans, el que et dediques és resoldre qüestions de la ciutadania, oi?

David Montserrat: Sí, sí, sí, estic a l'àrea de relacions institucionals i l'atenció ciutadana.

Carlota Ibor: Perfecte. Llavors, quina és la qüestió que més es repeteix que es fa sota l'anonimat? És a dir, quin és el dubte, quina és la situació que més es pregunta que més exposen persones a través de l'anonimat?

David Montserrat: Doncs qüestions en relació amb això, denúncies de què suposadament, temes de consum de substàncies, d'acord? És a dir, algú que anuncia "El meu veí, doncs, suposadament, trafica amb drogues" d'aquest àmbit val? Sobretot estem relacionats amb la salut pública, el que és el consum de substàncies estupefaents. Llavors ara aquí sí que anem basant-nos, que des d'un punt de vista policial, les investigacions... És normal que hi hagi aquest tipus de declaracions. Es fan normalment a unes bústies corporatives o plataformes oficials que ens faciliten l'arribada d'informació d'aquest tipus, a través d'una web, i és molt més ràpid que no pas enviar un correu a alguna persona del cos. Ara, no se sap si ho són o no de verídiques, aquestes declaracions que es fan. Amb això estic responnent-vos que des de la policia de Catalunya, tots els ciutadans poden anònimament fer arribar informació, o a través d'aquest canal dels cossos de policia, on arriba informació que, en un cos molt elevat, és de qüestions relacionades amb les substàncies estupefaents. Amb això, veieu, sí que hi ha una bona... Jo crec que podem valorar positivament doncs aquest sistema d'aquestes plataformes de coordinació digital. Clar, aquestes informacions anònimes, la meua humil opinió, poden ser positives a l'hora de rebre comunicacions que després de contrastar si són verídiques o no, relacionades amb l'àmbit del tràfic de drogues, o el consum de substàncies, o la venda a domicilis, que habitualment és així. "*Creo que en mi escalera hay un vecino que se dedica al tráfico de drogas. Tienen que acercarse al domicilio para comprobarlo*", crec que això és positiu, perquè la gent abans no baixava una tarda i l'enxampava. I amb això, els mitjans digitals, han afavorit aquest tipus de comunicacions, i això pot estar bé si es contrasta aquesta informació, perquè si no, no tindria cap sentit.

Paula Merino: Com es determina la identitat dels ciutadans que actuen sota l'anonimat? És fàcil?

David Montserrat: No, clar, no és fàcil perquè aquí s'han d'encaixar moltes peces d'aquest puzle, que no el tens complet, no? Per tant, si t'han facilitat, doncs una adreça, un municipi, un pis, doncs pots arribar a fer una investigació, i saber qui és la persona que t'ha fet arribar aquesta informació, però ara per ara no és fàcil. Però això és feina dels investigadors, d'acord? Per tant, clar, l'anonimat no et facilita el procés. Clar, està l'emissor que envia un missatge per un canal, a un receptor. Si tu inicialment, la persona que emet el missatge no el coneixes, qui és, doncs malament anem.

Paula Merino: Doncs penso que ja està. Moltes gràcies per les teves respostes, ara ja tenim molta més informació per investigar més endavant.

Carlota Ibor: Moltes gràcies pel seu temps.

3.2.2.1. - Conclusió de l'entrevista

La conclusió que hem tret mitjançant les respostes que ens ha donat David Montserrat ha sigut que quan alguna persona diu la seva opinió i l'argumenta amb el seu perfil en ocult, perd tota la seva credibilitat, ja que no es pot saber les seves intencions, ni la seva inclinació ideològica. És per això que les informacions verídiques sempre van signades per nom i cognoms, i són contrastades. El fet de no estar signades, provoca una sensació de desconfiança perquè no hi ha un vincle entre l'emissor i el receptor.

A més, les declaracions anònimes que més sovint es fan a la policia són sobre suposicions de venda de drogues. Les xarxes socials, però, han facilitat molt enxampar aquests criminals que actuen de manera anònima. Això es podria considerar una de les poques coses bones de les xarxes socials, ja que sovint el que fan és només escampar idees falses (anònimes normalment).

3.3 - Experiment: Tania Ortiz

3.1 - Descripció de l'experiment, objectiu i hipòtesi.

Aquest experiment té com a objectiu demostrar que una persona anònima a les xarxes socials pot provocar una reacció a la seva audiència. Per aconseguir-ho, hem creat diferents perfils personals a diverses xarxes socials, i hem penjat contingut expressant opinions polèmiques en temes delicats de l'actualitat, com el feminisme o la política.

Com el principal objectiu era demostrar que es podia tenir influència des de l'anonimat, és obvi que no podem dir les opinions com a nosaltres mateixes. És per això que hem generat una persona falsa, per fer-la servir com a escut per amagar les nostres identitats, és a dir, per poder-nos mantenir sota l'anonimat. Això ens porta al segon objectiu d'aquest experiment, que els nostres espectadors creguin que aquesta persona és real.

La nostra hipòtesi, llavors, és la següent: **Es pot obtenir una reacció d'una persona actuant des de l'anonimat.**

3.2 - Procés de creació del personatge

Primer, vam fer una petita taula on estiguessin les característiques i dades de la nostra persona:

Nom	Tania Ortiz Méndez
Edat	20 anys (5 de novembre del 2004)
Nacionalitat	Espanyola (Madrid)
Gènere i orientació sexual	Dona heterosexual

Perfil psicològic i social	Extravertida, Orgullosa, Prudent, Protectora, Responsable, Narcisista, Conservadora, Feminista, Estudiant, Romàntica.
Públic objectiu	Adolescents i adults joves (15-25 anys) Hispanoparlants
Correu electrònic	taniaaortiiz@gmail.com
Nom d'usuari a les xarxes	@taniaaortiiz._

Després de tenir clar el perfil de la Tania, només calia fer la seva aparença física. Per fer-ho més fàcil, vam decidir fer una edició extrema d'imatges nostres, per tal que no se'ns reconegués. Per fer aquesta edició, vam fer servir l'aplicació [FaceApp](#), tot i que és cert que vam haver de pagar una subscripció, per poder gaudir de totes les possibilitats de canvi d'imatge.

Ara sí, ja estàvem preparades per començar amb aquest experiment. Per decidir qui de les dues seria la persona que fariem servir com a base de totes les imatges de Tania, vam fer una prova, i vam editar una foto de cadascuna amb els mateixos filtres i configuració. Els canvis que vam fer servir van ser els següents:

Impressió

Cute (5).

Pentinat

Llarg, Llís, Serrell 2 (1).

Mida

Nas petit (1), Llavis grans (3), Cara petita (1), Ulls grans (2).

Pell

Pigues (5), Bronzejat (3).

Maquillatge

Pestanyes (1), Llavis (4).

Característiques

Pòmuls (2), Arc de Cupido (3), Clotets (5), Celles gruixudes (5).

Color de cabells

Ros (+75).

Edat

Jove 2.

Remodelar

Ulls → Fer-los allargats, grans i caiguts.

Retocs

Amagar pigues o marques distintives.

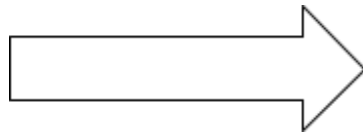
Pintar

Pintar l'ull dret de color blau (+50).

Aquests són els resultats que vam obtenir:

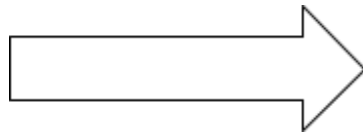
Carlota Ibor (Font pròpia)

Carlota Ibor editada (Font pròpia)

Paula Merino (Font pròpia)

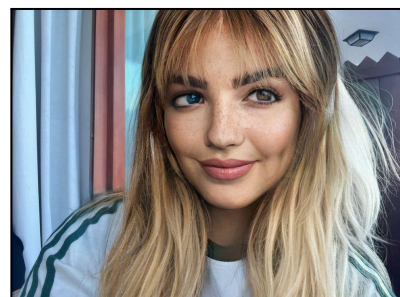
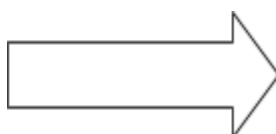

Paula Merino editada (Font pròpia)

Després de pensar-ho, vam decidir fer servir les imatges de la Carlota Ibor. És per això que vam recollir més imatges seves, i les vam editar de la mateixa manera. Aquests van ser els resultats:

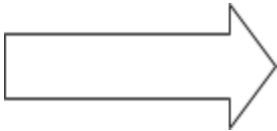
Carlota Ibor (Font pròpia)

Carlota Ibor editada (Font pròpia)

Carlota Ibor (Font pròpia)

Carlota Ibor editada (Font pròpia)

Carlota Ibor (Font pròpia)

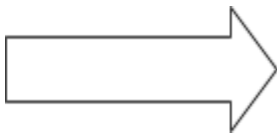
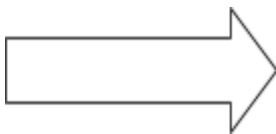
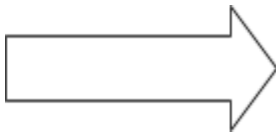
Carlota Ibor editada (Font pròpia)

Carlota Ibor (Font pròpia)

Carlota Ibor editada (Font pròpia)

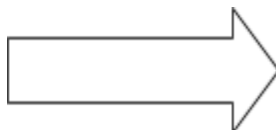

Carlota Ibor (Font pròpia)

Carlota Ibor editada (Font pròpia)

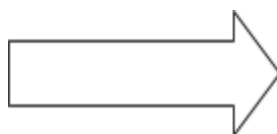
Carlota Ibor (Font pròpia)

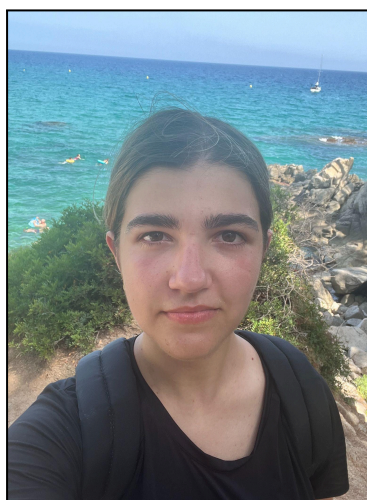
Carlota Ibor editada (Font pròpia)

Carlota Ibor (Font pròpia)

Carlota Ibor editada (Font pròpia)

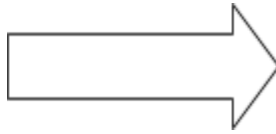
Carlota Ibor (Font pròpia)

Carlota Ibor editada (Font pròpia)

Carlota Ibor (Font pròpia)

Carlota Ibor editada (Font pròpia)

Carlota Ibor (Font pròpia)

Carlota Ibor editada (Font pròpia)

3.3 - Descripció de les xarxes socials

Ara que ja teníem les imatges i la personalitat de la Tània, vam començar a pensar en les xarxes on crearíem els perfils i faríem publicacions. Per poder fer una bona elecció de les xarxes socials per aconseguir el màxim de públic, vam buscar un llistat de les 8 xarxes socials més utilitzades a Espanya, ja que el contingut anava dirigit als joves espanyols. Vam trobar el llistat següent:

1. WhatsApp - 94%
2. Instagram - 68%
3. Facebook - 65 %
4. TikTok - 59%
5. Tinder - 58%
6. X - 54%
7. YouTube - 53%
8. Spotify - 50%

Després, vam començar a mirar quines xarxes ens podrien donar més visites de manera ràpida i fàcil. A més, havíem de tenir en compte que només podíem penjar imatges, perquè no teníem les suficients eines per a generar vídeos sencers. A continuació, un llistat de les aplicacions que hem descartat per portar a terme el projecte.

- La primera xarxa, WhatsApp, no es fa servir per pujar contingut com a tal, ja que la seva funció principal és facilitar la comunicació entre les persones. A més, és necessari un número de telèfon per fer un compte, i no disposàvem de cap per aquest projecte. Finalment, no és fàcil conèixer gent nova per aquesta xarxa, i no pots aconseguir visites ni comentaris. És per això que WhatsApp va ser un no immediat.
- També vam eliminar Facebook, ja que, tot i que és una de les xarxes més populars avui dia, el nostre públic objectiu no la fa servir. A més, el sistema de creació de perfils és molt més complicat i específic, sobretot per evitar que màquines es facin comptes. Finalment, per tenir un perfil creïble s'ha d'afegir un munt d'informació, com adreça, familiars, amics, etc.
- La tercera xarxa social que vam descartar va ser YouTube per diferents motius. Primerament, aquesta aplicació només deixa penjar vídeos, i com hem esmentat anteriorment, no teníem prou eines per crear vídeos on la persona semblés realista. A més, és un programa que és molt difícil aconseguir visites i repercussió, ja que hi ha molta competència i saturació. A més, és més complicat fer-te famós únicament fent servir aquesta aplicació, normalment, la gent sempre comença amb aplicacions com Instagram o TikTok i ja després se'n van a YouTube.
- Per últim, vam eliminar Spotify de la nostra llista, ja que l'aplicació només permet penjar àudios, cançons o pòdcasts, i no era el que nosaltres buscàvem.

Al final, vam acabar amb les següents xarxes socials: Instagram, TikTok, Tinder i X (també conegut com a Twitter).

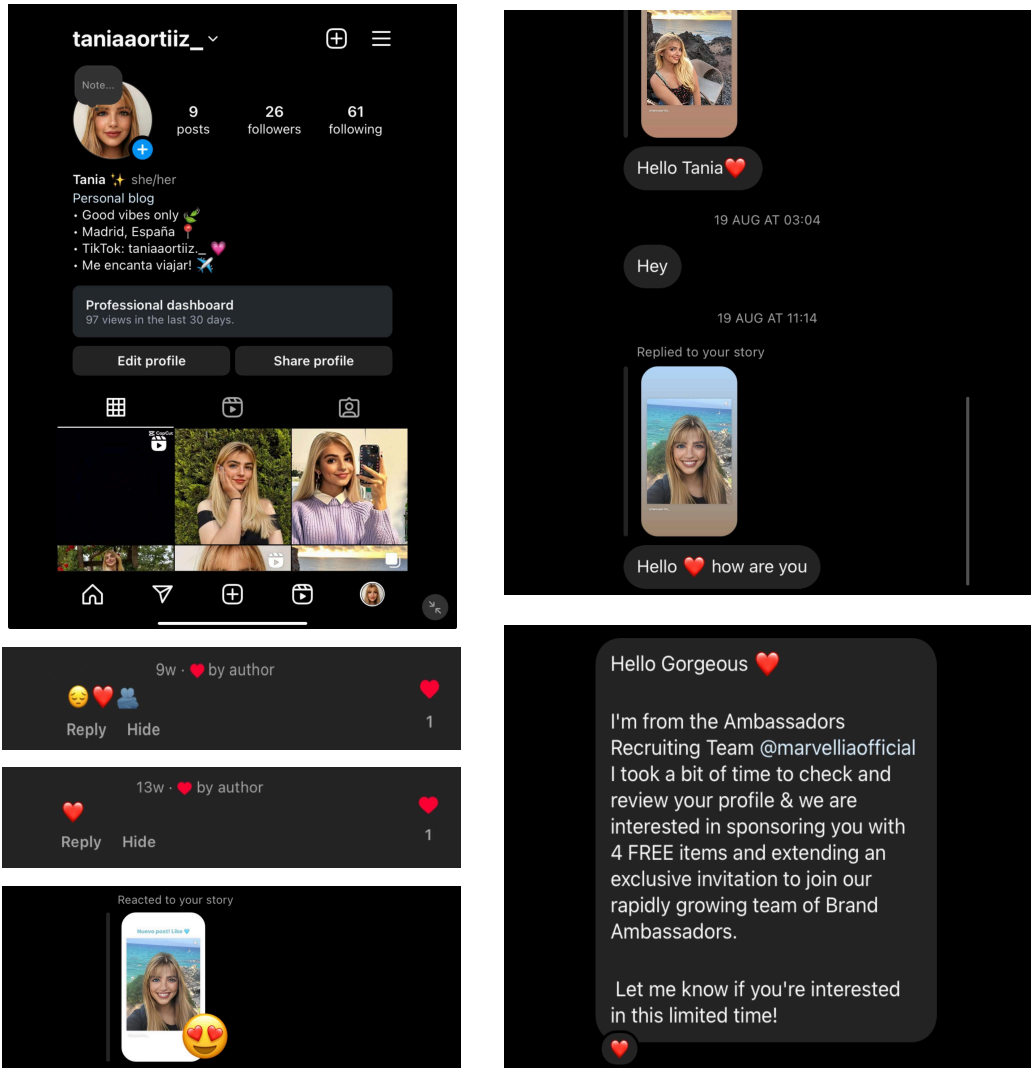
3.3.1 - Instagram

Aquest programa informàtic es caracteritza per una gran base d'usuaris, i en un principi vam pensar que seria una bona plataforma per guanyar visibilitat. No obstant això, els resultats no van ser els esperats: vam aconseguir només 26 seguidors amb 9 publicacions, i el nostre perfil va rebre 97 visualitzacions durant l'octubre de 2024. En constatar la baixa popularitat de les publicacions d'imatges, vam decidir provar amb vídeos per arribar a més gent, però tampoc vam obtenir millors resultats. En definitiva, vam acabar utilitzant aquesta plataforma menys del que havíem previst, especialment en comparació amb TikTok.

Data de publicació	Tipus de publicació	Likes	Comentaris	Enllaç
13/07/2024	Post (imatge)	4	1	https://www.instagram.com/p/C9X7XsmN3cC/?

				igsh=MXVqZ2s zNHlk3lxaQ==
20/07/2024	Post (imatge)	4	0	https://www.instagram.com/p/C9pYnF9NeD9/?igsh=NDN3M3F2cXU5cDkz
12/08/2024	Reel (vídeo)	5	0	https://www.instagram.com/reel/C-kgB-lsmkY/?igsh=aHE4eHowa3hrY3A3
18/08/2024	Post (imatge)	3	1	https://www.instagram.com/p/C-0rwLQOfTD/?igsh=aTI3NXoyNnlrZmxxu
19/08/2024	Reel (vídeo)	2	1	https://www.instagram.com/reel/C-2JTSkMhJD/?igsh=MTF1b3Y1dG4zZ2Z2cw==
21/08/2024	Post (imatge)	4	0	https://www.instagram.com/p/C-7Sg_lszKF/?igsh=ZhdncWRnczdzeGpl
24/08/2024	Post (imatge)	1	0	https://www.instagram.com/p/C_DLH8aM1rE/?igsh=MXZmaHNvN2djejljNA==
26/08/2024	Post (imatge)	1	0	https://www.instagram.com/p/C_IXg1UNsye/?igsh=cXJnbHdubmQ0OXUx
27/08/2024	Reel (vídeo)	0	0	https://www.instagram.com/reel/C_LRtw1sk1E/?igsh=OWh3cXNlenZkZm9o

Tot i que no vam tenir moltes reaccions en les publicacions que vam penjar, si que ens van escriure diferents persones per intentar tenir una conversa amb nosaltres:

Captura de la compte de Tania Ortiz en Instagram i comentaris/missatges que hem rebut (Font pròpia)

Per tant, tot i que no vam rebre tota l'atenció que volíem, vam aconseguir que algunes persones pensessin que Tania era una persona real, i, fins i tot, establir converses amb alguns d'ells. En altres paraules, vam aconseguir tenir un impacte a les vides d'aquestes persones.

3.3.2 - TikTok

El nostre compte de TikTok és la millor que ha funcionat. Hem aconseguir un total 11 seguidors i un total de 3.553 likes. Aquesta diferència és normal, ja que el contingut que penjàvem seguia la moda i no era original. És per això que poca gent seguia el nostre compte, però li agradaven els vídeos que penjàvem, que són els següents:

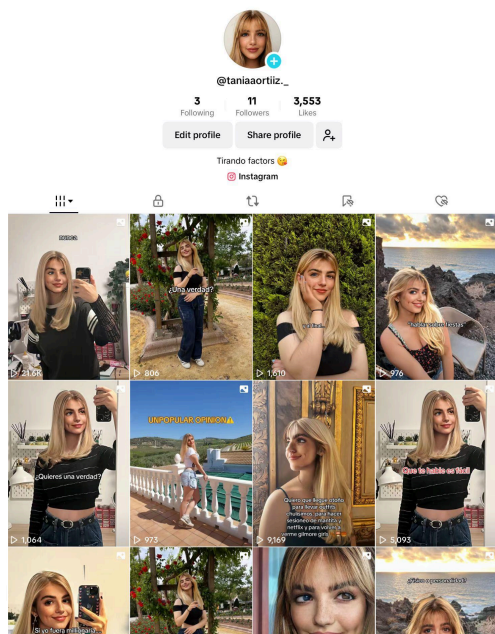
Data de publicació	Tema polèmic del vídeo	Visualitzacions (Octubre 2024)	“Likes” (Octubre 2024)	Comentaris (Octubre 2024)	Enllaç

29/07/2024	Sortir de festa és dolent	857	20	1	https://vm.tiktok.com/ZGdVd8Ft/
30/07/2024	Presumir de saber molts idiomes	1053	24	0	https://vm.tiktok.com/ZGdV2Q23/
30/07/2024	Els diners sí que donen felicitat	1184	91	0	https://vm.tiktok.com/ZGd4o5EP/
31/07/2024	L'amor d'avui dia és penós	1053	107	1	https://vm.tiktok.com/ZGd436Pw/
1/08/2024	L'estiu i la felicitat	745	62	0	https://vm.tiktok.com/ZGdVVRVHe/
1/08/2024	La vergonya	934	65	0	https://vm.tiktok.com/ZGdVVRyNG/
1/08/2024	El sisè sentit de la dona existeix	1088	37	0	https://vm.tiktok.com/ZGdV8GDc/
2/08/2024	La música	974	102	0	https://vm.tiktok.com/ZGdV2sVr/
2/08/2024	Aquest any no hi ha cançó característica de l'estiu	2498	237	9	https://vm.tiktok.com/ZGdVjC1j/
3/08/2024	La música	1122	128	0	https://vm.tiktok.com/ZGdVJLGy/
5/08/2024	Heterocromia	758	35	3	https://vm.tiktok.com/ZGdVLEw8/
6/08/2024	La varietat dels cognoms	1064	31	2	https://vm.tiktok.com/ZGdVJgTW/
7/08/2024	La funció d'una mare	3216	419	2	https://vm.tiktok.com/ZGdVJdx/b/
7/08/2024	Opinió d'una	4544	476	1	https://vm.tiktok.com/ZGdVJdx/b/

	creadora de contingut				tok.com/ZGdVvk3QF/
8/08/2024	Vídeo d'interacció no controvertit	1515	19	40	https://vm.tiktok.com/ZGdVVFjqw/
10/08/2024	Criticar el físic de les persones no està bé	1084	47	1	https://vm.tiktok.com/ZGdVQNQE8/
10/08/2024	Vídeo presumint del seu rostre	4357	71	23	https://vm.tiktok.com/ZGdVJJJog/
12/08/2024	Vídeo presumint de les seves notes acadèmiques	704	32	3	https://vm.tiktok.com/ZGdVVe2w6/
12/08/2024	Que fer quan hi ha una baralla	922	51	1	https://vm.tiktok.com/ZGdVNMVh/
13/08/2024	Soc inoblidable	766	26	0	https://vm.tiktok.com/ZGdV4wUFk/
14/08/2024	Crear una família	902	58	0	https://vm.tiktok.com/ZGdVvkWEJ/
17/08/2024	Vídeo presumint del seu rostre	857	10	2	https://vm.tiktok.com/ZGdVVMWEo/
20/08/2024	L'amor real	739	31	0	https://vm.tiktok.com/ZGdV83g6/
20/08/2024	Preguntes polèmiques	890	7	5	https://vm.tiktok.com/ZGdVY4a5/
21/08/2024	El feminisme en la política i la societat	3280	62	8	https://vm.tiktok.com/ZGdV8YB9/
22/08/2024	Opinant d'una cançó	1034	17	1	https://vm.tiktok.com/ZGdV83Ua/

23/08/2024	Instagram	5093	25	7	https://vm.tiktok.com/ZGdd4o5e3/
24/08/2024	La tardor	9169	17	24	https://vm.tiktok.com/ZGddVRGkt/
26/08/2024	Criticar el físic de les persones no està bé	973	44	1	https://vm.tiktok.com/ZGdd4E787/
26/08/2024	Discoteques en música en anglès	1064	70	0	https://vm.tiktok.com/ZGddVM1ue/
27/08/2024	Crims reals sense resoldre	976	26	0	https://vm.tiktok.com/ZGddVrorN/
28/08/2024	Ser "pick me" és bo	1610	5	23	https://vm.tiktok.com/ZGddVj4Td/
29/08/2024	Les critiques	806	10	0	https://vm.tiktok.com/ZGddVrP1M/
30/08/2024	L'alcohol prohibit per als joves	+21.600	601	45	https://vm.tiktok.com/ZGddVkcoM/

Una gran part de comentaris que vam rebre eren negatius, on criticaven el físic de la Tània pel fet de que es notava molt que era una imatge falsa. L'altre petita part eren comentaris expressant la seva opinió sobre el vídeo que nosaltres havíem fet.

que te pasa en la cara?

8-28 Reply

lo que haces por un poco de atención en tiktok tia no te la dan ni tus padres

8-28 Reply

qmiedo lo que hace la IA

8-24 Reply

Mmeeoooo la segunda foto toda amorfa por el FaceApp 🤔🤔🤔🤔

8-30 Reply

Esta cuenta es un experimento social?

9-25 Reply

Que te pasa en la cara lol

8-12 Reply

¿y deja de usar IA? vem, vam aconseguir generar una imatge que el contingut del

8-21 Reply

vídeo. Un fet destacable va ser la gran popularitat que va aconseguir l'últim vídeo que penjarem.

3.3.3 - Tinder

Tinder és una de les xarxes socials més populars entre els joves i adults d'avui dia per trobar parella. És per això que vam trobar una bona idea fer un compte, ja que podríem conèixer a molta gent i podríem parlar amb ells directament. També és cert que no ho veiem gaire clar, ja que, com hem esmentat anteriorment, el "catfishing" és un problema real, i teníem por de fer-ho a altres persones. A més, va ser complicat per què havíem de fer servir una VPN per protegir la nostra identitat, ja que l'aplicació et mostra a gent propera a tu. Així i tot, vam intentar fer un compte, però abans que poguéssim començar a interactuar amb persones, ens van bloquejar el perfil per ús d'IA. És per això que vam acabar descartant aquesta xarxa social també.

3.3.4 - X (Twitter)

X, també conegut com a Twitter, és una xarxa social molt utilitzada per gent de totes les edats avui dia. Les publicacions a aquesta xarxa són majoritàriament textos, tot i que també es poden publicar imatges, vídeos i àudios curts. Vam començar a publicar frases curtes, però polèmiques cada dia, però en veure que no aconseguíem visualitzacions, ho vam deixar per un temps. Setmanes després ho vam tornar a intentar, publicant durant cada dia cinc publicacions, però les màximes visualitzacions que vam aconseguir van ser setze. Al final, vam arribar a la conclusió, que X és una aplicació que costa molt arribar a ser reconegut, i que es necessita temps, cosa que no en teníem, així que ens vam centrar únicament en Instagram i TikTok. Aquestes són les publicacions que vam fer:

Data de publicació	Contingut de la publicació	Visualitzacions (Octubre 2024)	Enllaç
20/07/2024	¡Día de playa! 🌞🌊✨ #Verano 2024 (Amb una imatge de Tania Ortiz)	23	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1814569541688566014
20/07/2024	Las playas de Cataluña son muy bonitas ✨	18	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1814701994709340610
7/08/2024	Que haya extranjeros en tu pueblo <<<	15	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1821186723013128204
7/08/2024	Solo acepto disculpas por transferencia bancaria 🙌	17	https://x.com/taniaaortiiz_/status/18212050727111

			80577
7/08/2024	Al final son todos iguales, incluso los que parecen que a primera vista no lo son	16	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1821205215510512045
8/08/2024	Qué rápido ha pasado este veranooo	12	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1821623926377619649
8/08/2024	No te dejes empujar por los miedos, déjate guiar por tus sueños ✨	12	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1821624554067833109
8/08/2024	La vida es más fácil cuando nos centramos solo en ser felices	12	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1821624694216274164
13/08/2024	Solo oigo llantosss	7	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1823407763042566406
13/08/2024	La envidia es la peor enfermedad	9	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1823407809066832098
13/08/2024	No me culpes por ser mejor que tú 🍷	8	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1823407985479111109
14/08/2024	Harta de todo	8	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1823826783822864694
14/08/2024	La vida sería más fácil sin gente dando por culo	6	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1823826854006153693

14/08/2024	Estoy cansada jefe	16	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1823826898683879883
20/08/2024	España>>	17	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1825999040603107682
20/08/2024	La familia va antes de todo	15	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1825999329066365042
20/08/2024	¿Cómo que ya está acabando el verano?	16	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1825999458238407043
20/08/2024	Solo quiero que este momento dure para siempre ✨	16	https://x.com/taniaaortiiz_/status/1825999534121693348

3.4. Conclusió de l'experiment

L'experiment realitzat ha estat molt interessant i imprevisible. Gràcies a la creació de comptes anònims a diferents xarxes socials, hem pogut verificar la nostra hipòtesi: és totalment cert que es pot aconseguir una reacció d'una persona actuant des de l'anonimat. Tot i que la reacció no va ser pels comentaris que compartirem, com havíem previst inicialment, vam obtenir un munt de comentaris, missatges i altres interaccions als nostres perfils.

Conclusions del projecte

Com ja s'ha esmentat des d'un principi, l'anonimat és un fenomen que està convivint amb nosaltres cada dia, però no li donem la importància que es mereix. És per això que nosaltres hem tingut la motivació des del primer moment d'explorar aquest món. Tot aquest treball l'hem basat en el desenvolupament d'unes hipòtesis i uns objectius que ens vam plantejar des d'un principi. Ara, que ja estem arribant a la meta d'aquest gran projecte, és el moment de valorar si hem assolit els objectius proposats i si s'han complert les hipòtesis plantejades.

En resposta a la primera hipòtesi *“La majoria de gent és més sincera sota l'anonimat, ja que, com que la seva identitat no és pública, les seves idees no poden estar associades a la seva identitat”*, ens ha costat assolir un acord, però finalment hem arribat a la conclusió de que sí. La prova la tenim en les xarxes socials, la quantitat de gent que anònimament, expressen la seva opinió més sincera sobre un tema. També, hem pogut observar mitjançant l'entrevista que li vam fer a la Sandra Bosch, que la gent quan està sotmesa en un experiment, també és més sincera. Però, ara bé, la majoria de persones creuen que, si visquéssim en un món on tothom fos anònim, no tothom seria sincer, ja que de vegades aquesta eina es fa servir per fer mal a altres persones.

La següent hipòtesi que ens vam plantejar va ser: *“L'anonimat té un efecte diferent sobre persones de diferents edats a causa de la quantitat d'experiència i vivències que han tingut o tenen. Trobem que, com més jove és la persona, menys efecte té l'anonimat sobre ella i les seves accions.”* Nosaltres pensem que tot això depèn de la maduresa de la persona i no de la seva edat. Encara que en les xarxes socials, on actualment es veu més anonimat, estan a l'abast de les persones de totes les edats, però la gran majoria d'aquestes són joves, com hem pogut veure amb els perfils dels nostres comentaris del TikTok.

Pel que fa a la tercera hipòtesi, *“L'anonimat fa una sensació de poder i superioritat sobre els altres, a més de llibertat”*, és totalment certa, pel fet de que aquest efecte fa d'escut entre la identitat de la persona, i el que s'ha dit o fet anònimament.

La quarta hipòtesi *“L'entorn d'un individu també afecta el seu comportament, ja sigui el seu habitatge, la seva família, la situació econòmica, etc.”* és totalment mentida, ja que no té res a veure amb el seu entorn, que la persona actuï de manera anònima. Molta gent que viuen en diferents ambients, fa ús de l'anonimat per igual, ja que al final és una eina que es fa servir per defensa pròpia.

“L'anonimat és un fenomen que no és molt visible actualment” és la nostra cinquena hipòtesi, i està verificada. Al llarg de tot el treball hem pogut veure que l'anonimat, encara que a simple vista no es veu, ja fa molt de temps que conviu entre nosaltres.

L'anterior afirmació ens porta directament amb l'última *“Des de la creació de les xarxes socials, els problemes amb l'anonimat han incrementat notablement.”* És totalment veritat, ja que aquest fenomen se'l coneix sobretot per la repercussió que ha implicat en l'Internet. A més, les xarxes socials han sigut la part més important del nostre experiment sobre la Tània Ortiz, sense elles no hauríem pogut fer-ho.

Pel que fa als objectius que ens vam plantejar per aquest Treball de Recerca, podem afirmar amb total certesa que els hem assolit tots els objectius menys un, *“Desmentir mites de l'anonimat”*, pel simple fet que la majoria de mites sobre l'anonimat són certs. El més popular és que la gent és molt més sincera quan respon a qüestions de manera anònima, i hem pogut corroborar aquesta afirmació a través de l'enquesta, ja que, quan vam preguntar si els participants serien més sincers sota l'anonimat, la majoria van respondre que sí. A més, gràcies a la investigació del marc teòric, hem trobat que la gent sol ser més sincera pel simple fet que les conseqüències dels seus actes (o respostes en aquest cas) queden frenades per la màscara que és l'anonimat.

Deixant de banda aquest objectiu, la resta han acabat assolits. El primer, *“Donar visibilitat / importància a aquest fenomen”*, ha quedat assolit gràcies a aquest Treball de Recerca. Pel simple fet de dedicar un treball a aquest fenomen ja li hem donat importància que mereix, i explicar el tema d'aquest també li ha donat molta visibilitat.

El següent objectiu també va quedar assolit, *“Estudiar com afecta l'anonimat a diferents àmbits de la nostra vida”*, donat que tot el marc teòric es dedica a trobar l'anonimat a aquells espais quotidians, com, ara bé, les xarxes socials, la llei o la mateixa manera d'actuar de les persones. A més, gràcies a l'enquesta hem vist on té més presència, a les xarxes socials, i on en té menys.

De seguit, fent referència al tercer objectiu, *“Donar una explicació racional als diferents fenòmens”*, també el marquem com assolit, ja que, per exemple, hem pogut donar-li una explicació a l'augment de sinceritat a una persona quan és anònima.

Seguidament, el següent objectiu que hem assolit és *“Donar eines per ajudar a víctimes d'atacs de persones anònimes”*, ja que hem explicat com actuar davant d'un atac de ciberassetjament o com identificar-lo al marc teòric d'aquest treball.

Tot seguit, el penúltim objectiu que també hem aconseguit és *“Trobar si l'anonimat dona poder a la persona que es troba sota els seus efectes”*, pel fet que hem dedicat tot un punt del marc teòric a aquesta qüestió, i hem trobat que sí que dona poder a les persones, ja que proporciona un nivell de protecció addicional dels efectes que poden generar les seves accions, siguin fets siguin actes.

Per acabar, l'últim objectiu que hem assolit és *“Trobar si el context cultural afecta els efectes de l'anonimat”*. Hem trobat que l'anonimat i els seus efectes van més enllà de la cultura, ja que el seu efecte es basa en els valors i el comportament de les persones, no tant en l'entorn on es desenvolupa dita personalitat. És cert que la cultura afecta aquesta personalitat, però no afecta de manera directa a l'anonimat.

Pel que fa a la nostra opinió, creiem que l'anonimat, tot i que ara ja en sabem més del tema, segueix sent un fenomen inquietant i desconegut. És per això que trobem que la població s'hauria d'informar més sobre el tema, donat que, tot i que pot ser una gran eina, també es pot fer servir de manera inapropiada. Veiem que avui dia es fa servir més per amagar-se de les conseqüències que no per fer bones accions, però aquest fet és totalment comprensible:

la barrera que l'anonimat genera, en frenar totes les repercussions, és una temptació gegant per fer el mal.

Agraïments

Volem agrair a la nostra tutora d'aquest treball, la Maite Núñez, pels seus consells i guies que ens ha facilitat per l'òptim desenvolupament del treball. A més, ens agradaria agrair a la nostra tutora de classe Sílvia Domínguez, donat que, tot i no ser la nostra tutora del treball, també ens ha donat molts consells pel seu desenvolupament. Per descomptat, també volem agrair la participació de la Sandra Bosch i en David Montserrat a les entrevistes fetes, i a tots els participants de l'enquesta i l'experiment social: sense les seves aportacions, aquest treball no hauria estat possible. Per finalitzar, també volem donar les gràcies als nostres familiars pel suport incondicional que ens han donat des del principi d'aquest gran projecte, i als lectors d'aquest treball per l'interès que heu mostrat per aquest tema tan interessant i desconegut. Moltes gràcies!

Bibliografia

2.1 - L'anonimat

(S/f-c). Rae.es. Recuperat el 14 de maig de 2024, de

<https://dle.rae.es/an%C3%B3nimo>

(S/f-f). *Revistas.um.es*. Recuperat el 14 de maig de 2024, de

<https://revistas.um.es/daimon/article/view/96441>

Pastor, J. (2017, desembre 1). A favor de salvar el anonimato en internet: por qué estamos en contra de recortar libertad de expresión. Xataka.com; Xataka.

<https://www.xataka.com/privacidad/por-que-la-idea-del-pp-de-prohibir-el-anonimato-no-tiene-sentido>

La ética del anonimato, la vida de la filosofía y las máscaras del poder. (2013, setembre 3). *Blogspot.com*.

<http://anarquiacoronada.blogspot.com/2013/09/la-etica-del-anonimato-la-vida-de-la.html>

García, E. (2015). Anonimato, conflicto y reconocimiento como figuras de la alteridad en la filosofía de M. Merleau-Ponty. *Tópicos Revista de Filosofía de Santa Fe*, 29, 0–0.

http://www.scielo.org.ar/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1666-485X2015000100001

Fernández, E. (2020, març 12). *El misterio del anonimato y los seudónimos continúa vivo. Muy Interesante*.

<https://www.muyinteresante.com/historia/35652.html>

Fernández, D. (2023, abril 12). *7 escritores de fama mundial que firman con seudónimo y quiénes son realmente*. La Razón

https://www.larazon.es/cultura/literatura/7-escritores-fama-mundial-que-firman-seudonimo-quienes-son-realmente_2023041264366ad3f7cb370001efb466.html

Selva Roca de Togores, E. (2010). Azorín y la política: testigo y parte. *Cahiers de civilisation espagnole contemporaine*, 7.

<https://doi.org/10.4000/ccec.3572>

Wikipedia contributors. (s/f). Azorín. Wikipedia, The Free Encyclopedia.

<https://es.wikipedia.org/w/index.php?title=Azor%C3%ADn&oldid=161119401>

Pablo Neruda. (s/f). Biografiasyvidas.com. Recuperado el 8 de septiembre de 2024, de

<https://www.biografiasyvidas.com/biografia/n/neruda.htm>

Wikipedia contributors. (s/f-b). Pablo Neruda. Wikipedia, The Free Encyclopedia.

https://es.wikipedia.org/w/index.php?title=Pablo_Neruda&oldid=161810326

Abel, G. M. (2020, agosto 30). Mary Shelley, la vida de la escritora que inventó a Frankenstein. National Geographic.

https://historia.nationalgeographic.com.es/a/tormento-literario-mary-shelley_15577

Kitzalet, P. (s/f). Seudónimos: el otro “yo” de los autores. Kitzalet.com. Recuperado el 8 de septiembre de 2024, de

<https://kitzalet.com/editorial-digital/seudonimos-el-otro-yo-de-los-autores/>

Biografía – Jane Austen society España. (s/f). Janeaustensociety.Es. Recuperado el 8 de septiembre de 2024, de

<https://janeaustensociety.es/jane-austen/biografia/>

Moreno, V., Ramírez, M. E., de la Oliva, C., & Moreno y otros, E. (s/f). Jane Austen. Buscabiografias.com. Recuperado el 8 de septiembre de 2024, de

<https://www.buscabiografias.com/biografia/verDetalle/829/Jane>

A timeline of Jane austen's life and works. (2021, marzo 27). Jane Austen's House.

<https://janeaustens.house/jane-austen/timeline/>

BBC News Mundo. (2019, març 2). La segunda muerte de Josef Mengele, el sanguinario médico nazi que se ocultó en Brasil. *BBC*.

<https://www.bbc.com/mundo/noticias-47380208>

Wikipedia contributors. (s/f). *The federalist papers*. Wikipedia, The Free Encyclopedia.

https://en-m-wikipedia-org.translate.goog/wiki/The_Federalist_Papers?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=es&_x_tr_hl=es&_x_tr_pto=rq

Alonso, M. (2022, agost 7). *Marca personal, sobreexposición en redes sociales... ¿Es el anonimato el verdadero lujo del siglo XXI?* Mujer Hoy.

<https://www.mujerhoy.com/vivir/psicologia/polemicas-redes-sociales-sobreexposicion-anonimato-20220807123843-nt.html>

Ramírez, I. (2024, July 2). *¿Qué es una conexión VPN, para qué sirve y qué ventajas tiene?*
Xataka.com; Xataka Basics.

<https://www.xataka.com/basics/que-es-una-conexion-vpn-para-que-sirve-y-que-ventajas-tiene>

Diccionari de la llengua catalana. (s/f). *lec.cat*. Recuperat el 14 de maig de 2024, de

<https://dlc.iec.cat/Results?DecEntradaText=coerci%C3%B3&AllInfoMorf=False&OperEntrada=0&OperDef=0&OperEx=0&OperSubEntrada=0&OperAreaTematica=0&InfoMorfType=0&OperCatGram=False&AccentSen=False&CurrentPage=0&refineSearch=0&Actualitzacions=False>

Poder - Qué es, concepto y cuáles son los tipos de poder. (s/f). Recuperat el 14 de maig de 2024, de

<https://concepto.de/poder/>

Poder de referencia. (s/f). *The Decision Lab*. Recuperat el 14 de maig de 2024, de

<https://thedecisionlab.com/es/reference-guide/psychology/referent-power>

van Vliet, V. (2020, març 17). *Cinco Tipos de Poder por French y Raven, un liderazgo.*
Toolshero.

<https://www.toolshero.es/liderazgo/cinco-tipos-de-poder-french-raven/>

(S/f-a). *Studocu.com*. Recuperat el 14 de maig de 2024, de

<https://www.studocu.com/es-mx/document/instituto-tecnologico-de-hermosillo/taller-de-liderazgo/formas-de-poder-segun-french-y-raven/40734062>

(S/f-b). *Rae.es*. Recuperat el 14 de maig de 2024, de

<https://dle.rae.es/poder>

(N.d.-c). *Ohchr.org*. Retrieved September 14, 2024, from

https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/clin.pdf

(S/f). *Fastercapital.com*. Recuperat el 14 de maig de 2024, de

<https://fastercapital.com/es/contenido/Anonimato--El-poder-del-anonimato--Explorando-cuentas-no-registradas.html#:~:text=El%20anonimato%20puede%20ser%20una>

[%20herramienta%20poderosa%20que%20permite%20a.se%20ha%20debatido%20durante%20a%C3%B1os](#)

(N.d.-b). *Fastercapital.com*. Retrieved September 10, 2024, from

[https://fastercapital.com/es/tema/c%C3%B3mo-identificar-y-unirse-a-grupos-an%C3%B3nimos-de-internet.html](#)

Anonimato Internet: usos, abusos y falacias. (s/f). Microsiervos. Recuperat el 14 de maig de 2024, de

[https://www.microsiervos.com/archivo/internet/anonimato-internet.html](#)

(S/f-d). *Iusmentis.com*. Recuperat el 14 de maig de 2024, de

[https://www.iusmentis.com/technology/remailers/fallacy.html](#)

(S/f-e). *Iusmentis.com*. Recuperat el 14 de maig de 2024, de

[https://www.iusmentis.com/technology/remailers/fallacy2.html](#)

Sanz, E. (2013, juliol 17). La manipulación emocional invisible. *La Mente es Maravillosa*.

[https://lamenteesmaravillosa.com/la-manipulacion-emocional-invisible/](#)

2.3 - L'anonimat i les estafes

(S/f). *Rae.es*. Recuperado el 19 de junio de 2024, de

[https://dle.rae.es/estafa?m=form](#)

Dolz, P. O. (2020, abril 20). *Las estafas por Internet aumentan un 70% durante la cuarentena*. Ediciones EL PAÍS S.L.

[https://elpais.com/espana/2020-04-19/las-estafas-por-internet-aumentan-un-70-durante-la-cuarentena.html](#)

Conocimientos generales: ¿Cuáles son los fraudes más comunes que utilizan los ciberdelincuentes? – Seguridad de la información. (s/f). *Www.uv.mx*. Recuperado el 19 de junio de 2024, de

[https://www.uv.mx/infosegura/general/conocimientos_ciberdelincuencia/](#)

¿Qué es un ataque de phishing? (2024, mayo 17). *Ibm.com*.

[https://www.ibm.com/es-es/topics/phishing](#)

Phishing. (s/f). *Pandasecurity.com*. Recuperado el 19 de junio de 2024, de

<https://www.pandasecurity.com/es/security-info/phishing/>

Protégase de las estafas del soporte técnico. (s/f). Microsoft.com. Recuperado el 19 de junio de 2024, de

<https://support.microsoft.com/es-es/windows/prot%C3%A9jase-de-las-estafas-del-soporte-t%C3%A9cnico-2ebf91bd-f94c-2a8a-e541-f5c800d18435>

Carpintero, I. (2024, abril 24). Qué es el fraude del sí y cómo puedes protegerte de esta estafa telefónica. Andro4all.

<https://www.lavanguardia.com/andro4all/operadoras/que-es-el-fraude-del-si-y-como-puedes-protegerte-de-esta-estafa-telefonica>

El fraude del “sí” al contestar al teléfono. (s/f). Incibe.es. Recuperado el 19 de junio de 2024, de

<https://www.incibe.es/ciudadania/blog/el-fraude-del-si-al-contestar-al-telefono>

Navarro, D. (2023, septiembre 24). Qué es la «estafa del sí» y por qué el INCIBE no recomienda responder con esta afirmación a una llamada telefónica. Newtral.

<https://www.newtral.es/estafa-del-si-llamada-telefonica/20230924/>

(S/f-b). Unir.net. Recuperado el 19 de junio de 2024, de

<https://www.unir.net/derecho/revista/fraudes-internet/>

Dimitrievski, N. (2023, julio 6). ¿Cómo reconocer tiendas falsas en Internet? - Características más impo. Donnerberg.

<https://www.donnerberg.net/es-es/blogs/blog/como-reconocer-tiendas-falsas-en-internet-caracteristicas-mas-importantes>

Illán, P. H. (2024, septiembre 10). Lista de sitios web de estafas más peligrosos: No caigas en la trampa. Andro4all.

<https://www.lavanguardia.com/andro4all/internet/lista-de-sitios-web-de-estafas-mas-peligrosos-no-caigas-en-la-trampa>

Trend Micro. (2023, mayo 18). Is sheingivesback[.]com a scam? Trend Micro News.

<https://news.trendmicro.com/2023/05/18/sheingivesback-com-scam/>

Luvasti Jewelry scam or not? (2023, agosto 25). Trend Micro News.

<https://news.trendmicro.com/2023/08/25/luvasti-jewelry-scam-review/>

(S/f-c). *Fastercapital.com*. Recuperado el 19 de junio de 2024, de

<https://fastercapital.com/es/contenido/Anonimato--Unmasking-the-Dark-Web--Comprender-el-poder-del-anonimato.html#El-papel-de-anonimato-en-la-web-oscura>

¿Qué es la Deep Web y la Dark Web? (2018, abril 3). /.

<https://www.kaspersky.es/resource-center/threats/deep-web>

2.4 - L'anonimat i les xarxes socials

Whisper. (s/f). Gov.Wales. Recuperado el 19 de junio de 2024, de

<https://hwb.gov.wales/keeping-safe-online/in-the-know/whisper/>

Whisper - share, express, meet. (s/f). App Store. Recuperado el 19 de junio de 2024, de

<https://apps.apple.com/us/app/whisper-share-express-meet/id506141837>

(S/f). Ibtimes.com. Recuperado el 19 de junio de 2024, de

<https://www.ibtimes.com/whisper-app-hits-20-million-monthly-users-doubles-over-six-months-2221702entes/>

Amat, M. (2022, noviembre 11). El fracaso de Secret, la red social preferida de los acosadores. Ara en Castellano.

https://es.ara.cat/misc/fracaso-secret-red-social-preferida-acosadores_1_4544757.html

Zavia, M. S. (2015, April 29). *Secret cierra (confirmado)*. *La app de las confesiones anónimas no acabó de despegar*. Genbeta.com; Genbeta.

<https://www.genbeta.com/redes-sociales-y-comunidades/secret-cierra-segun-buzzfeed-la-app-de-las-confesiones-anonimas-no-acabo-de-despegar>

Dergarabedian, C. (s/f). Esta red social “secreta” recaudó millones de dólares pero fracasó por la oleada de ciberacoso. iProfesional. Recuperado el 19 de junio de 2024, de

<https://www.iprofesional.com/tecnologia/367621-la-historia-de-secret-la-red-social-que-termino-en-fracaso>

Gahrman, M. (2023, octubre 15). Suplantación de identidad en redes sociales: cómo detectarla y denunciarla. McAfee.

<https://www.mcafee.com/learn/es/suplantacion-de-identidad-en-redes-sociales/>

¿Qué es el catfishing? (2024, enero 8). Proofpoint.

<https://www.proofpoint.com/es/threat-reference/catfishing>

Catfish: Mentiras en la Red. (n.d.). ELMUNDO. Retrieved September 15, 2024, from

https://www.elmundo.es/television/programacion-tv/programas/4238254_catfish-mentiras-en-la-red.html

Castillo, L. F. (2022, agosto 14). La increíble historia de Manti Te'o y la novia muerta que nunca existió. Antena 3 Noticias.

https://www.antena3.com/noticias/deportes/increible-historia-manti-teo-novia-muerta-que-nunca-existio_2022081462f925e71d9fe00001b26bf2.html

González, A. (2021, mayo 4). El catfishing en redes sociales o apps de citas. Ayuda Ley Protección Datos.

<https://ayudaleyprotecciondatos.es/2021/05/04/catfishing/>

2.5- L'anonimat i el ciberassetjament

(S/f-b). Www.ru. Recuperado el 21 de junio de 2024, de

<https://www.ru/handle/123456789/2186>

(S/f). Unicef.org. Recuperado el 11 de julio de 2024, de

<https://www.unicef.org/es/end-violence/ciberacoso-que-es-y-como-detenerlo>

Miranda, P. H. (2021, abril 27). Cyberbullying desde el anonimato. Medium.

<https://alu0101245515.medium.com/ciberbullying-qu%C3%A9-papel-juega-el-anonimato-en-esta-situaci%C3%B3n-4e75ab15c23c>

2.6 - L'anonimat i la llei

(S/f). Upf.edu. Recuperado el 8 de julio de 2024, de

https://www.upf.edu/web/antenas/el-neologismo-del-mes/-/asset_publisher/GhGirAynV0fp/content/ciberespionaje-una-nueva-forma-de-ataque-y-de-defensa-cibernetica

Collado, C. (2023, mayo 23). Dark Web: Funcionamiento, anonimato y ciberdelitos. CyberBrainers.

<https://www.cyberbrainers.com/dark-web-funcionamiento-anonimato-y-ciberdelitos/>

Panda Security. (2023, marzo 22). Tipos de cibercrimen. Panda Security Mediacenter.

<https://www.pandasecurity.com/es/mediacenter/tipos-de-cibercrimen/>

Vásquez, N. B. (2024, enero 30). ¿Qué es la Cibercriminalidad? Tipos de Cibercriminales. LinkedIn.com.

<https://es.linkedin.com/pulse/qu%C3%A9-es-la-cibercriminalidad-tipos-de-cibercriminales-borrero-v%C3%A1squez-y4ykc>

Request Rejected. (s/f). Ciberseguridad.eus. Recuperado el 10 de julio de 2024, de

<https://www.ciberseguridad.eus/ciberglosario/ciberespionaje>

Madrid, V. A. (2022, abril 13). Los fraudes financieros. Vilches Abogados Madrid.

<https://blog.hernandez-vilches.com/delitos-economicos/fraudes-financieros/>

Ransomware. (2018, diciembre 20). Malwarebytes.

<https://es.malwarebytes.com/ransomware/>

Cepeda, A. (2023, febrero 22). Los 10 mayores ciberataques registrados en la historia. CENTUM Digital.

<https://centum.com/los-10-mayores-ciberataques-registrados-en-la-historia/>

Cilleruelo, C. (2022, mayo 16). ¿Qué es WannaCry? KeepCoding Bootcamps.

<https://keepcoding.io/blog/que-es-wannacry-ransomware-2017/>

Qué es la ciberdelincuencia: tipos y ejemplos. (2022, marzo 2). ESERP Digital Business & Law School.

<https://es.eserp.com/articulos/ciberdelincuencia/>

Ramírez, H. (2023, julio 13). Casos reales de Suplantación de Identidad. Grupo Atico34; Ático34 Protección de datos para empresas y autónomos.

<https://protecciondatos-lopd.com/empresas/ejemplos-casos-suplantacion-identidad/>

EFE. (2022, enero 25). Detienen a un hombre en Girona acusado de ciberextorsionar a 21 mujeres. El Periódico Aragón.

<https://www.elperiodicodearagon.com/sucesos/2022/01/25/detienen-hombre-girona-acusado-ciberextorsionar-61953367.html>

Martorell, S. D. (2024, febrero 15). Detectada una campaña de ciberespionaje norcoreana que suplanta identidades para infectar con malware. La Razón.

https://www.larazon.es/emergente/detectada-campana-ciberespionaje-norcoreana-que-suplanta-identidades-infectar-malware_2024021565cdb2f04129260001ba19c4.html

Wikipedia contributors. (s/f). Asesino del Zodiaco. Wikipedia, The Free Encyclopedia.

https://es.wikipedia.org/w/index.php?title=Asesino_del_Zodiaco&oldid=161186980

2.7 - L'anonimat i la IA

¿Qué es una VPN y cómo funciona? (2020, November 3). /.

<https://latam.kaspersky.com/resource-center/definitions/what-is-a-vpn>

Qué es la Inteligencia Artificial. (n.d.). Gob.es. Retrieved October 25, 2024, from

<https://planderecuperacion.gob.es/noticias/que-es-inteligencia-artificial-ia-prtr>